

A.4813

Dr. Veske

* Laulus *

Õndsa lauliku

järele jäänd paberitest loeku kogumid

M. Veske.

Willändis, 1899.

M. Õllasepp'a raamatukaupluse tulul.

A. 4813.

Dr. M. Weske.

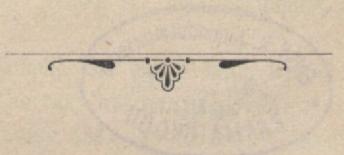
Dr. Weske Laulud.

Õndsa lauliku

järele jäänud paberitest köfku kogunud

M. Weske.

Wiljandis.

A. Tõllasepp'a raamatukaupluse tulul.

1899.

holum & olszoff

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 18 марта 1898 г.

Trükitud R. Mattiesen'i trükkikoja, Turjewiā.

Dr. M. Weske mälestuseks.

h kallis mees, kes käisid okasrada
Su waekest hällist kunni hauani,
Kui soojalt tuksus sinu Eesti süda
Su rahwa vasta rinnas alati.

Su rahwa kasuks suutsid kannatada
Sa puudust, häda, pealekäimistki,
Kui töe jünger tahtsid edendada
Ta kullast keelt ja teadust surmani.

Ja veel su kannel, kuis ses kuldakeeles
Ta kiidab priiust, armu isamaal'—
Oh seisaks see meil kustumata meeles!

Su kalmult, isa, ärkab sama kannel
Weel korraks hüüdma sinu rahwa raal:
Oh kuulgu seda lapsed õndsal õnnel!

M. L.

I. Keisri laulud.

— 96 —

1.

Jumal, keisrit kaitse ja!
Walitseja, wägew ja,
Walitse auuks meil,
Warjuks meil!
Walitse waenlastel
Hirmuks, usklik feiser!
Jumal, keisrit kaitse ja!

2.

Kiitus full, kõrgus full, keiser ja,
Jumalast kingtitud kaitseja!
Su õigus ja wõimus meil kajugu,
Su kaitufsel rahwas ta kojugu!

Kiitus full, kõrgus full, keiser ja,
Jumalast kingtitud kaitseja!
Kõik wallad full' wastu nüüd hõiskawad,
Su õigust ja seadust nad ihkawad!

Kiitus full, kõrgus full, keiser ja,
Jumalast kingtitud kaitseja!
Kõik külad, su kohtuid nad kiidawad,
Kõik talud, su kohtuid nad tahawad.

Küitus full', kõrgus full', keiser sa,
Jumalast kringitud kaitseja!
Oh keiserlik õigus, ju ilmu sa!
Kõik rahwas sünd teretab rõõmuga.

Küitus full', kõrgus full', keiser sa!
Jumalast kringitud kaitseja!
Me isa, oh kaua meil' elu sa,
Su keiserlik sugu, ka õitsku ta!

3.

Aüüd kõla lõwaste,
Paul, kõla keisrile,
Me kaitsejal!
Tema kui kotkas seal
Põhjamaa piiridelt
Kõrgetelt faljudelt
Meid kaitsemas.

Kui kullid kiusavad
Ja meid nad kisuavad,
Siis peagi
Tiiwu ta lehwitab,
Kullid kõik kaugel' aab,
Ahwardes hirmutab
Kõik waenlased.

Sest aast, kui kaitseja
Ta meil', sest ajast lä
Meil rahupõlw:
Enam ei joodeta
Meie maad werega,
Wägew meil warjaja
Suur keiser on.

Me aga tahame
Sell' armja keisrile
Truud olla töest!
Temale tänuks sa,
Temale auuks sa
Südame põhjasta,
Nüüd kõla, laul!

4.

Wabadus, oh wabadus sa,
Wabadus, mu kuldane!
Wabadus, sa wahwa kotkas,
Looja hele koiduke!

Wabadus, sa kuldne päike,
Kuu sa taeva selguse!

Wabadus, sa tähti kuldne
Jumalikul kõrguse!

Kas sa meile, taewa anne,
Laskfid maha fastega?
Ehk kas unes näen mudist
Jäamaale ilmuma?

Wõi kas palawamad palwed
Kõrgemale kanneti?
Ammuaegsed õhkamised
Keisril' kuulda anneti?

Küllap, helde Riigijsa,
Eglust, olust aru said!
Küll wist nägid hädaohtu,
Ärdaid filmapisaraid.

Hoolt ei kannud sina wähe!
Andku Jumal terwist full!
Sõna ilmus, ime sündis:
Önneaeg sai önnetul.

Jumal kaitsegu sünd, kallis!
Hüüan filmawetega!
Waewalt saadud kõpikuga
Püha kotta töttan ma!

Sinna püha pildi ette
Palawama palwega
Sinu eest, me päätja päike,
Panen küünla põlema.

Ja me helde Riigiema,
Koigile keisrikoja eest
Leegib wahatulukene,
Döuseb palwe südamest.

Südamel on suur nüüd püha,
Püha kõigel' Wenemaal,
Taewaski nüüd näikse püha,
Röömu näha taewa all:

Tähtedel nüüd selgem säära,
Päikse paiste palawam.
Endised ei enam ajad!
Südames nüüd elusam.

Wabadust ja Riigiisa
Laskem lausa elada!
Tänul teda terwitagem,
Hüüdkem hulgani hurraa!

(Wene keelest.)

II. Eslamaa laulud.

5.

Kas tunned maad, mis Peipsi rannast
Käib Lääne mere rannale,
Ja Munamäe metsalt, murult
Käib lahke Soome lahele?
See on see maa, kus minu häll
Kord liikus ja mu isadell.
Seest laulgem nüüd ja ikka ka:
See ilus maa on minu kodumaa!

Siin teretavad metsa ladwad
Mii lahkelt järwi, rohumaaid.
Siin taewa wihamal oras wõsub
Ja päikse paistab wilja päid.
See on see maa, kus minu häll
Kord liikus ja mu isadell.
Seest laulgem nüüd ja ikka ka:
See ilus maa on minu kodumaa!

Siin kašwah Gesti meeste sugu
Ja sammub wabadusele.
Siin kašwah priskelt Gesti neiu
Ja srigub Gesti mehele.
See on see maa, kus minu häll
Kord liikus ja mu isadell.
Seest laulgem nüüd ja ikka ka:
See ilus maa on minu kodumaa!

Suin töstab rahwas pöllu rammu
Ja matab endist wiletsust;
Suin püüab rahwas waimu walgust
Ja wöidab wöimsalt pimedust.
Oh töutagem südamest,
Me mehed olla igavest!
Ja laulgem nüüd ja lõpmata:
Sa kosu, kaswa, kallis kodumaa!

6.

Kadunud lumi ja räitsak ja rahe,
Katkenud jögede, järwede jääd.
Pääkene särab ja tuuleke mahe,
Oras ja rohi ju töstavad pead.

Hajaks ju lähewad pihlaka urwad,
Hajaks ju paju ja leppade puu.
Röömsjaks ju lähwadgi kuuksikud, kurwad,
Lahkesti laulab ju lindude suu.

Kadunud, katkenud orjuse ahel,
Teda ei tau enam targemgi sepp.
Rahwas, kes rabeles surmasuu wahel,
Enam ei ehmata kubjaste sepp.

Kadunud endine orjuse tegu;
Wabodus wöitis, oh tösta ja pead,
Rahwas, ja kauta ka orjuse nägu!
Tegu ja süda, need olgu sul head!

7.

Minge üles mägedelle,
Tuule õrna öhule!
Waatke alla oru pöhja,
Üle lille hiilguse!
Waat'ke, kudas oja keerleb
Läbi luha läikiwa!
Ja siis hüütke alla orgu:
Jlus oled, isamaa!

Waat'ke, metsad pilve poole
Töstwad latwu uhkuses!
Kuulge, kudas kaasik kahab
Lehkawates lehtedes!
Waat'ke, jöed, järwed läikwad
Metsas virwendusega!
Ja siis hüütke hõiskdes metsa:
Jlus oled, isamaa!

Waat'ke, rohke rukis hällib
Uhke nurme nölvadel!
Töu wili töutab anda
Rohket saakti jügisel!
Wiljapuude okste otsas
Hülgwad anded iluga!
Ja siis hüütke üle nurme:
Jlus oled isamaa!

Waat'ke karja lustipidu
Leherikkas lepikus!
Kuulge karja laste laulu
Wastu helk'jas wöfsikus!
Waat'ke kudas körvel wölvil
Taewas helgib siniga!
Ja siis hüütke taewa poolle:
Jlus oled, isamaa!

Minu isa ütles mulle:

"Prii on jälle meie maa,
Prii on jälle meie rahwas,
Armas poeg, fest rõõmusta!"

"Kudas priius meile tuli,
Utle, isa, minule?"
Isa ütles: "Priius tuli
Kui see koidu täheku."

Priius haffas meile paistma
Kui see kume wara loit.
Priius haffas helendama
Kui see lõkkew koidu loit."

"Priius töüs kui see pääke
Koidu kuldse kaiju seest.
Orja pöli puges ära
Kui see udu pääkse eest."

Mina uest' isalt nõudfin:
"Kas meilt priius jälle kaub?"
Isa kostis: "Ei ta kau;
Priius töuseb, orjus waub."

"Wõiwad ohjad jõge hoida
Kui ta kolab kewadel?
Kes wõib priiust paelu panna,
Kui ta paisub paistufel?"

Kes wõib meie metsal' hüüda,
Kui on käes kewade:
Kaafik, ära aja kaju,
Lepik, ära lehitse!"

Kes wõib orasele hüüda:
Ära wõfsu, wõsu ja!
Kes wõib haljal aasal üelda:
Ära hafka õitsema!

"Kes wõib töusjal päewal' hüüda:
Weere jälle tagasi!
Teda pilw küll warjab wahel,
Aga päew on ometi."

Aleksander andis läksku:
"Priius, paista Gesti maal!"
Priius Gesti maal nüüd paistab —
Jäägu paistma igal a'al."

Mu kodune tare sind teretan ma,
Sind kuldase kasupõlwe talu!
Sind teretan jõgi ja wirwendaw järw,
Kus enne kasupõlvel püüdsin kalu!

Teid, wõsad ja wainud, teretan ma,
Kus enne ma hoolast hoidsin karju!
Teid teretan, kallas ja palu ja kink,
Kus noorel põlvel noppisin ma marju!

Nüüd kaasik ja kuusik, teid teretan ma,
Kus enne ma lustil laulda wõisin!
Sind teretan, tammik, sind leviku jalk,
Kus enne poisti põlwel õitsel läksin!

Teid nõlwakad nurmed nüüd teretan ma,
Kus enne ma kündsin kärmamasti!
Sind teretan, rohune, lillene läär,
Kus höbekastes niitsin usinasti!

Oh kodumägi, wailne paik,
Kus häilib hämarus,
Su poolle läib mu mõtteläik,
Su poolle igatsus!

Oh kodulaul, sa armuheal,
Oh hüüd, sa hingekel!
Kuis kõlad seal mu mäe peal!
Oh kuuleksin sind weel!

Jä metsaääärne kodujärv,
Sa selge, sinine:
Mil kannab jälle kükur parv
Mind sinu laentele?

Nii laulan siis kui lastetilk
End suiku susutab
Ja pijaras mul waatepilk,
Su muret musutab.

Oh Viljandi, oh Viljandi,
Sa ilus Gesti linn!
Su mulda muiste mateti
Küll mõnda Gesti meest.

Ja Valuoja wiinud on
Su järwe laenele
Küll mõnda meest, kell rinnus haaw,
Kes wahwast wöidelnud,

Kes laitsis Gesti wabadust,
Kes laitsis isamaad,
Ja tema körval ujub ka
Ta langend waenlane.

Alt waatab hele järwe pind
Su waremetele
Ja nutab paistwail pisarail
Su endist iludust.

Ta ohlab päewal, ohlab ööl:
Oh kallis Gesti kants,
Kuis oled kulkund, lagunud,
Kus on su uhlus jäänd?

Küll mõni mees su muru all,
Kes sündind Sakalas,
Kes isamaa eest wöidelnud,
On surma suikunud.

Oh ära kaeba, kallis järv,
Oh ära nuta sa:
Ju wabadus on wöidu saand,
Kus pöli Sakalas.

Küll kaebab mõni Gestimees
Ja nutab kantsi peal,
Kui endist aega mötleb ta
Ja endist wiletsust.

Siis aga waatab laugele
Ja hüüab hõisates:
"Waat, jälle ärkand Gestimaa,
Oh ditse, Sakala!"

Päike hakkab paistma
Selgest, soojaste
Ujab udu ära
Üle orgude.

Jooka enam näha
Taewas sinine,
Pilwed läewad pakku
üle latwade.

Kuusid, kased, maatwad
Priiste taewa pool',
Raunist kasu annab
Neile päikse hool.

Üle nurme hällib
Rukki õitsme tolm,
Selle laenil laulab
Lõokesite pulm.

Kaste tilgul kašwab
Rõõmfaste nüüd roht.
Etu rõõmu näitab
Üles iga koht.

Gesti rahwa priius,
Mii kui päike sa
Oled ärkand üles:
Paista wäega!

Orjapõlwe pilwi
Ara häwita!
Küll siis rahwas košub,
Kui ta mets ja maa.

13.

Priius, priius, püha priius,
Sull nüüd kõlab minu feel,
Sull suu hõiskab rõõmu, tänu,
Kellest täis mu süda, meel.

Meie maa, sa püha priius,
Oled hoopis uueks loond,
Uuest õnne, uuels elu
Oled sina meile toond.

Meie maa sa wabaks tegid,
Prilst ta päikse paistele,
Wihma, kaste kosutuseks
Andsid õnnekts ueste.

Gesti wäljad wilja kandma
Löid sa üksi Gestlael,
Uued aiad seadsid sna
Elukohaks õigete.

Paljad singud, mäed ja körbed
Löid sa ümber metjamaaks,
Raasik kašwab, aga mitte
Ei ta kašwa nuhtlejaks.

Härja huil nüüd metsas rõõmsam
Karja hulgal' suuremal',
Ratstu priust ja uhkest hirnub
Priit ja uhke mehe all.

Priius, sna meie maale
Uued hooned ehitid:
Küla keskel' kenad koolid,
Priius, sna malmistid.

Ei ka enam mõisa põllul
Teenii meie tahtmata,
Ei ka enam mõisa wälju
Wäeta were, higiga.

Kodus meie oma põldu
Oma kaufs harime:
Koik nüüd teine teise ligi,
Ema ligi lapsule.

Priiste meie kuusik kašwab,
Kaafik kašwab wabaste,
Priiste laenetawad järwed,
Jöed läbi luhtade.

Koha, laul, sa kui need kuused,
Kaha priist, kui kaafikud,
Jootse priist, kui meie jöed,
Laul, priis keeles sünnitud.

Köla, laul, sa priiusele
Südamest priist alati,
Hirmuta, meilt orjus täna,
Waimu orjus foguni!

14.

Priius, sulle tahan laulda,
Priius, sind ma tänada,
Priius, Eesti elu peastja,
Eesti fugu kaitseja.

Sa kui lukelaul, oh priius,
Pimedal ööl kõlasid,
Panid kurjad waimud kartma,
Eesti rahwa piinajad.

Priius, sa kui päike ije
Pajistid Eesti rahvale,
Drjapölswe pimed pilwed
Laotafid laiale.

Priius, sa kui koidupuna,
Armsam ootus kõigile,
Läkitid läbi udupilwe,
Onne, walgust lubades.

Priius, sa, kui päike fastet,
Eesti silmapisarad
Kuiwatafid ligelt laugelt,
Onne, walgust walades.

Sa kui lõunatuul, oh priius,
Uafid külma talise,
Lume, halla, kahu, härma,
Töid meil uue lewade!

Priius üle föige, föige
Meie sind nüüd täname:
Andku Jumal meile jöudu,
Et su läbi kosume!

15.

Saagu priius!" öeldi ükskord
Põhja piiril waljuste.
"Saagu priius," kästi ruttu,
"Peastjaks Eesti fugule!"

Priius, sina wägew sõna,
Ndia wäest wägewam:
Tulid ruttu tuule tiwil,
Tötsid tormi tiwadel;

Jöudsid Eesti wangikotta,
Löhksid pihuks ahelad,
Purustafid müürid maha,
Walgele meid jälle töid!

Wangiwahid ehmatasid,
Wöbisid ja wärisid:
Pödid jätma piina, käsu,
Wötsid uusi ametid.

Priius, sa meid ülendaßid,
Tössid üles tähte pool:
Ilma sinuta meil oles
Südames sün surma nool!

16.

Sa wana, sa priske, mu põline maa,
Sa ilus, sa armas, sa lahke, waikne!
Oh tere, sa armsam, sa lõbusam maa,
Su metsad, aasad, nurmed, taewas, päike!

Sa muiste ju olid me kodune maa,
Sind ammu mu rahwas hüüdis auuga!
Mis muiste, see oled veel tänagi sa:
Mu põhja mulda tehke mulle hauda!

17.

Waigistage kõne kõmu,
Kuulge tösist laulu nüüd!
Kuulge, sõbrad, töe sõnu,
Mehed, töe laulu mõnu,
Kõla wastu, koori hüüd.

Meie armsal' isamaale
Laufa laulu kõlage!
Isamaa, sa helde, pühha,
Kuule meie palwe iha:
Meid sa hoidjaks!

Pühitse meid, üliarmas,
Iffa hoidma Gesti meelt!
Hoidma wabaduse idu,
Parandama Gesti yidu,
Kosutama Gesti leelt!

Löögem, wennad, käed kõku,
Tösitekem silmad taewa pool:
Isamaa, sind armastama,
Gesti elu ülendma,
Olgu ifka meie hool!

Kaugele sa, hääl, nüüd kõla
Ule kõige isamaa!
Ärata kõik Gesti fugu
Kuulma meie laulu lugu!
Igaühte ärata!

18.

(C. R. Jakobsoni haud.)

Wändra jõe haljal kaldal
Kerkib küngas puude all,
Liiva sõmer teda matab,
Haljas muru teda katab,
Keda leinab Gestimaa.

Rändaja seal filmaweega
Raebab künka ääressa:
„Oh, miks lahkusid sa ära,
Oh, miks läksid meilt nii wara!
Poolel jätsid Gesti töö!“

Leske kaebab pisar palgil,
Langeb künka najale:
„Kodus laste nutu kisa:
„Kunas tuleb koju isa,
Wõtab Linda põlvele?““

„Mil siis jõuab koju kaasa,
Lapsi hüüdma naerule?
Tule koju armastaja!
Pooleli on jäänund maja,
Leik ja lapsed varjuta!“

Kuula, ladwult waikne kahin
Hüütab hilju: „Rändaja!
Heldest ehita mu maja,
Waigista ja nutu kaja
Edenda mu Gesti tööd!“

Wastu kostab kahinalle
Kõik see Gesti mets ja maa
„Heldest ehita mu maja,
Waigista ja nutu kaja,
Edenda mu Gesti tööd.“

III. Pooduse laulud.

—36—

19.

Gi nüüd nurmed õhla enam
Kurja jää ja lume all;
Haljas oras noorem, kenam
Ürkland põllul lokkaval
Ürka üles, meel ja süda,
Aja üles rõõmu ida!

Ei nüüd enam räitsak raske
Metsa puid wõi painuta.
Waata Gesti kallist kaske,
Nooris lehtis kõigub ta!
Ürka üles, meel ja süda!
Wõsu, wagaduse ida!

Ei nüüd enam jää ei kata
Jõge ega järwe ka:
Järwe pind on pidamata,
Jõe jooks on köiteta.
Priius, kes sa peašnud lahti,
Wõta wõimu ja saa mahti!

Kes wõib mete jooksu keelda,
Kui ta kolab kewadel?
Haljendaval' metsal' õeldsa:
Olgu ots su wõrsmisel!
Kes wõib hoida neid küll finni?
Kes wõib ärkand priiust pinni?

Olge wahwad, Gesti mehed,
Priiuse eest wõidlege!
Juhataqu õnnetähed
Priiust iga talusse!
Jää ja wapraks, Gesti süda,
Kosu Gesti õnne ida!

20.

Gllerheinad õitswad orus,
Kullerkupud koppelis,
Punalilled pajustikus
Sinililled siin ja seal:
Gesti neiu nooreke,
Jlusamalt õitsed ja!

Õitse, laula, õnne soowin,
Ilmu peidupaigast välja:
Kuju muistsed kallid kombed,
Muistist priiust, muistsed laulud,
Uue aja kanganse!
Oma rahvast auusta,
Gesti elu uuenda!

21.

Hööiska laul, maailma Loojal',
Hööiska iga elu toojal'
Tema pani päifse paistma,
Taewa sinimõlvi seinal
Lõi ta ehaheli helkma
Taewa wõlvi weeredele.
Tema lõi ka neiu näo,
Neiu õrna palge puna.

Hööiska laul maailma Loojal',
Hööiska iga elu toojal'
Taewa sinise ta tegi,
Mere sügawa ja selge,
Linaõied nurme nõlwal,
Sinililled luha süles.
Tema lõi ka neiu filmad,
Neiu filmad sinisemad.

Hööiska laul maailma Loojal',
Hööiska iga elu toojal'
Ta lõi kase kingu külge,
Emalepa järve ääre,
Priske rohu jõe juure.
Tema lõi ka neiu juuksed,
Neiu kasu, sirge kauni.

22.

Kiigu, liigu, mu paadike!
Kiigu, liigu laenetel hellaste!
Hellaste ehab ka ämarik,
Tähtede ilu nii imelik.
Kiigu, liigu, mu paadike!
Liigu, laenetel hellaste!

Riigu, liigu, mu paadike!
Wõfad liikwad, hälliwad hellaste;
Hellaste ämarik ära laub,
Hellaste udu ka tõuseb, waub.
Riigu, hellast', mu paadike,
Wõfad hälliwad hellaste.

Riigu hellast', mu paadike!
Rukis hällib, fallub ka hellaste;
Hellaste neiu nüüd laulab ka
Dodates armukest tulema.
Liigu hellast', mu paadike!
Rukis hällib ka hellaste.

23.

Kõla, öhtulaulu mõnu,
Tähte poole minu tänu!
Südamest sa sala sõua
Palwega, ja taewa jõua
Mu isa kõrvu!

Ülem Waim sa üle tähte,
Üle ehapuna ehte,
Wõta mind su tiiva alla,
Taewa rahu mu päääl wala
Ja oma armu!

24.

Kui hakkab suvi tulemaie,
Siis hakkab joe tulema,
Siis ärkab puie õitsmeilu,
Siis hea heal tuleb neitfile.

Kui hakkab suvi tulemaie,
Siis hakkab joe tulema,
Siis hakkab käo kulkumine
Ja ööpikute hüüdemine.

Kui lõpeb suve sooja aega,
Siis lõpeb käo kulkumine,
Siis lõpeb ööpiku hüüdemine,
Siis lõpeb neitsi hea heal.

25.

Kus puude oksad kiikuwad
Ja põesa ladwad liikuwad,
Kus woolab magus lille lehk
Ja märské tuule mõnus öhk.
Oh mets, oh mets nii waik,
Seal on mu rahupait.

Kus loom seal hüppab ilus
Ja linnud laulwad wilus,
Kus jääger jahisarwe lõobb
Ja püssi paugul kola teeb.
Oh mets, oh mets nii waik,
Seal on mu rahupait.

Kus pea waiksust kuulda,
Et imelik on laulda:
Kus pea hellalt kahiseb
Ja pea waljust kohiseb.
Oh mets, oh mets nii waik,
Seal on mu rahupait.

Laske laulud ladusaste,
Laulu wiisid wiisakaste,
Laulu lugud lustiliste
Kandli keeli keeritada;
Et kui kuulmid kutistawad,
Südamida sütitawad.

Rüüd on kesa lewadina
Talve rinnalt wöörutanud,
Nurm kui neitsi ikla nukus,
Hitse urwal uhlendamas,
Mets on feelis, mets on häälis,
Keelis häälis juve saajal.

Muru mattis murdes anged,
Sula lautas wete kaaned,
Pani laened paismäie,
Laene keerud kerimäie.
Pääke pettis pääsułese,
Virgus kiuru kergitama.

Wihmuke wiis idudelle
Suwe sundja sõnumida;
Idu ärkas, wösu tärkas
Ahtraid maida kaittemaie;
Kaasik halkas kahisema,
Lepik lehti lehwitama.

Neiu, hella neiukene,
Dötta karja saatemaie!
Neiu, hella neiukene,
Rutta karja kaitsemaie!
Aja karja nurmeesse,
Lillepöllu peenerille.

Laske, wennad, lauluköla
Ilma ilu Loojale,
Höiskage ja hüüdke tänu
Iga elu Loojale!
Tema pani päikse paistma
Taewa seina finisse,
Ta lõi ehapuna hels'ma
Taewa wölvi weerdele;
Tema lõi ka neiu näu,
Neiu palge-puna ka,
Pani palgel öitjema
Imeliku armu jõuu.

Laske, wennad, laulu köla
Ilma ilu Loojale,
Höiskage ja hüüdke tänu
Iga elu Loojale!
Taewa finise ta tegi,
Mere selge, fügawa,
Ta lõi fini-lilli orgu
Lina õie nurmele;
Lõi ka neiu silma säära
Imelikult hiilgama,
Lõi neid karsti pilguga
Meeste meeli wöitma ära.

Laske, wennad, lauluköla
Ilma ilu Loojale,
Höiskage ja hüüdke tänu
Iga elu Loojale!
Ta lõi walge, halja kase,
Sirge lehkwa lõhmussa,
Ta lõi kääru kullerkupu,
Hellerheina öitsema;

Neiu kašu fa ta loonud,
Neiu kašu kaunima,
Jmeliku ilusa
Hülgne neiu juuksel toonud.

28.

Liiri lõöri lõökene,
Armas laulu linnukene,
Miks nii järgest lõõriteled ?
Miks ju siis, kui maas veel lunda,
Nurm on must, ei haljast tunda,
Laulu lugu keeruteled ?

Kewade kui maa veel paljas,
Kui veel pole rohtu wäljas,
Siis sa palud Looja poole,
Et ta saadaks rohtu maale,
Rohtu maale, lehti puule,
Peastaks pilwest wihma woole.

Kewade, kui maa ju haljas,
Raajik haljas, lilled wäljas,
Siis sa tänad ilma Loojat;
Hüüad ühes teisi linda,
Üratad sa iga rinda
Kiitma elu, õnne toojat.

29.

Looja lahke linnukene
Elaib ilma mureta,
Ega mitme aasta tarvis
Punu pesa hoolega.

Pifal ööl ta ofjal uinub.
Häkkab päike töusema,
Siis ep kuuleb Looja hüüdu,
Sibab siwu, laulab ta.

Kaob kewadine ilu,
Lõpeb soe suweke,
Udu toob ja paha ilma
Suretaja sügise.

Jnimestel igaw, kole;
Soosal' maale linnuke
Lendab üle maa ja mere,
Kunni jõuab kewade.

30.

Magus kewadine õhk
Örnul ofsil hilju liigub;
Rõdmulaul ja lillelehk
Taewa poole õhus liigub.

Rohu ladwas fastetilk,
Nupp teeb armsast õisi walla.
Taewast walab päikse pilk
Rõõmu, õnne, elu alla.

Waata, kasvamise väed
Wõjsukejä kosutawad,
Ja nüüd igast nupust näed
Armastust ju õnnistawat.

Metsas, metsas, oh mis ilus,
Oh mis kaunis kõndida,
Kaskede ja kuuske wilus
Rohul wähe wäherda!
Prii nüüd mets ja rohumaa,
Prii nüüd olen mina ka.

Muru rüpes rohelises
Päikse paistel imeb lill,
Põõsastikus lehilises
Hüüab lind nüüd hüpakil.
Röömus lind ja rohumaa,
Röömus olen mina ka.

Kas küll oli aasta otsa
Lind nii röömus, mets nii prii?
Lumi kattis maad ja metsa,
Lind, see leinas wagusi.
Leinas lind ja mets ja maa,
Leinas olin mina ka.

Ohus oli minu süda,
Pisaraid mul walas film:
Hävitada elu ida
Tahitis maailm, kuri, külm.
Norkus oli minu meel,
Röömu laulust ilma keel.

Aga nüüd on läinud lumi,
Priius kõigil loomadel:
Metsal, maal on röömu jumi,
Röömu heal on linnufsel.
Prii ja röömus rahwas ka,
Röömu laul, nüüd kõla sa!

Mis on ilusam,
Mis on mõnusam
Kui üks lewadine õhtu?
Tuuled tasafti
Lükwad edatõ
Lille lehkwaft hällitelles.
Räæk nüüd ruklis ikka hüüab,
Ööpik hõisatella püüab,
Õhtu ilu ülendada.

Eha punetab,
Kuldseks kärkatab
Puude ladwad, järved selged.
Sääsed suruwad,
Mõõda mürrawad
Sitikad nüüd suisa lendes.
Orus mäma metsa taha
Kohab tammist weßi maha:
Õhtu ilu ülendada.

Laia pärna all
Rohurikkal maal
Armastajad aawad juttu.
Taewast hiilgawad
Tähed ütlewad:
Otsata on Looja wägi!
Suve õhtu loodus kiidab
Loojat, kas su hing ka nõuab
Looja kiitust ülendada?

Nüüd hele heina-aeg on käes
Ja rahwas läheb luhta;
Nüüd päike lähet läigitab
Kõik nüudu niisket kohta.

Ei kodus olla kärsti ma,
Ei kodus aega viita:
Ma tahan minna niidule
Ja walmist heina niita!

Nüüd tena fewade on fätte jõudnud:
Nüüd lepik läheb lehile
Ja kaasik hakkab lehte ehtid kandma
Ja õrnast' wõrsub wõsuke;
Kõlagu, elagu laulude hääl
Metsades, löimedes, mägede pääl!

Järw laineid jälle laksuteleb lausa
Ja hallik armsast' aruneb,
Nüüd jõgi jookseb priiste ja jõude
Ja oja orus wuliseb;
Höiskagu, huikagu laulude hääl,
Orgude hõlmas ja kallaste pääl!

Nüüd aas ja aru halsendama hakkab
Ja käärku käänak helendab.
Nüüd oras wõrsub, oras wõsub, kosub
Ja kallas õrna kašu a'ab;
Kõlise, helise laulude hääl
Aasade, arude, nurmede pääl.

Nüüd lõu laulab laia nurme üle
Ja keeruteleb kõrgel,
Nüüd pääsukene lendab üle aia
Ja laulab lustilt, lahkesti;
Lõuke laulab, pääsuke fa,
Kõla nii laulude lugu fa!

Nüüd kiida Loojat, lange põllukündja
Ja kiida teda karjane!
Nüüd kiida Loojat neiu, noorik, naene
Sest tema toonud fewade;
Paulge kõik fewade Loojale,
Kiituse laulu tall' kõlage.

Nüüd on meie lepik lehtis,
Nüüd on meie kaasik ehtis,
Ötseb tooming, önapuu.
Aga kesse linnukene
Kelle hele healekene
Kõlab läbi lepiku.

Seep see ööpik - linnukene,
Hallikene, kallikene.
Mis ta laulab kullakene?
Öhtule ta laulab eha,
Neiul südi juuksed pähä,
Puna neiu palgele.
Taewale ta laulab sine,
Peiu filmist laulab une,
Kutsub neiut waatama.
Laulab töusma armuidu,
Lähemema pulma pidu
Laulu, mängi kõлага.

Aüünd waata, kuhu tahad,
Seal haljas iga paik,
Seal õitsewad kõik aasad,
Ja elurõõmus kõik.
Nüüd tulge, noored, wanad,
Et metsa marsime,
Nüüd astu meie seltsi,
Sa ilus neiuke.

Waat jõed teed meil' näitwad
Ja ojad usinad
Ja lõokeste laulud
Meid ikka saadawad;
Waat lajeladwad waatwad
Mäelt alla armfaste
Ja rohud teretawad
Alt lahkest ülesse.

Nüüd lille hinge õhku
Meil' tuuled kannawad,
Nüüd pâife woolab elu
Ja ehitab kõik maad;
Ja sinivõlwil warjab
Neid taewas armuiga.
Küll oled sa nüüd ilus,
Lai, kauge ilmamaa!

Ah mis ilus, armas,
Kena kõndida
Waiksel õhtul wäljal
Rahu röömuga.

Tähed taewast paistwad
Jõme hülguses,
Kauniste kuu kumab
• Hõbe ehtedes.

Udu uhkest' kõigub
Mäe, metsa peal.
Öhud sõudwad sala
Hüüa 'i ükski heal.

Hallik pole rahul,
Woolab kalju seest:
Lõpmata nii Loojat
Kiida kõigest väest!

Oh mis ilus metsas kõndida
Ja wiiuliga mängida!
Linnud laulwad puude peal,
Kaugel' kostab nende heal;
Neiud kõndwad puude all,
Lahkest nemad laulwad seal.
La, la, la,
Oh mis ilus metsas kõndida!

Oh mis lõbus loimes lewadel!
Seal õitswad õied ilusad:
Lehkwaïs lehtes olste peal
Linde koorid kõlawad;
Lauluheli igal pool,
Metsas, orus, mael ja sool.
La, la, la,
Oh mis lõbus loimes lewadel!

Kõlagu ka nõnda meie heal!
Küll neiud noored kuulwad pealt,
Möteldes, kuis nendega
Laulnud meie lustiga:
Süda fulas nendel sees,
Armpütsar filmades.
La, la, la,
Kõlagu ka nõnda meie heal!

39.

Oh mis ilus on nüüd waata
Üle välhade!
Wötkem, õed, karja saata
Wälja wainule!
Villerikail' wöfadelle
Sed läheme!

Kõik nüüd ilus, õnnes elab,
Liigub lustiga;
Wösa helgib, kaasik kõlab,
Tahab kõnelda.
Rewade, su ime ilu
Wab meid hõiskama.

40.

Oh tere tuhat korda sa,
Lahke, lahke suwi!
Sind teretab kõik mets ja maa,
Lahke, lahke suwi!
Lahke suwi, mäe peal
Teretab sind meie laulu heal, me laulu heal!

Sa tuled, ilmal' röömu tood,
Lahke, lahke suwi!
Sa metsal', pöllul' elu lood,
Lahke, lahke suwi!
Röömu hõiskab õimile
Terwit kägu, ööpif, lõoke ja lõoke.

Oh tere tuhat korda sa,
Lahke, lahke suwi!
Sa kaua meil' veel wiwitा,
Lahke, lahke suwi!
Asu föike südame,
Aja föiki meie röömule, jah röömule.

41.

Ohtu eha imeline,
Oh mis ilus oled sa!
Rauni kulla karwaline,
Su peal waatan röömuga.

Kui sa mäed, metsad, mere,
Kenaks kullaliseks saad,
Purpurpuna imewere
Kaugel' laial' laotad:

Siis ma, õnnis inimene,
Ööpikute hüüdmisel,
Raenlas kallis neiukene
Lustil luusin lehkwal ööl.

Oö ju lätte jõuab
 Rõõmuks kõigile.
 Sala õhk ju jõuab,
 Rahu langasé
 Kujub kõike ilma;
 Taaja lehwitab
 Kinni suitja silma,
 Kurbtust kustutab.
 Ühkest kõigub udu
 Üle orgude,
 Kujub nõiduskudu
 Üle wõsade.
 Taewast hiisgawad tähed,
 Kumab kaunist kuu,
 Ei nüüd liigu lehed,
 Kõigu ladwad, puu.
 Rahul hingwad linnud,
 Teised loomad ka,
 Rahul puud ja pinnad,
 Rahul põllumaa.
 Üksi oja ikka
 Woolab merele
 Wetewoodest rikka
 Sügawusesse.
 Nii kui woolaw oja
 Mu waim woolab ka
 Oöfest ilma looja
 Poole lõpmata:
 Tema armu meres
 Tahab uppuda
 Paradiisi peres
 Hõnsast elada.

Päikeste palawus,
 Tuule soedus
 Sundwad lume lagunema.
 Üle wainu, foo
 Woolab wete woo
 Laeneid laksutelles oja,
 Djast wahtus jõkke woolab,
 Mürades jõest merde kolab:
 Süda, saada saa
 Wete woodega;
 Omad waewab, mured merde!
 Kärbsed uueste
 Jälle elusse
 Pikaast unest üles ärfwad.
 Jälle warblane
 Laulab rõõmstaste
 Aia peal ja pesas räästal.
 Paunde oklest urwad ärkma
 Hakkawad ja taimed tärkma:
 Meel ja süda, sa
 Arka üles ka
 Priusele uuel elul!
 Saunast suitsusest
 Tare tolmudest
 Igaüks nüüb läheb wälja.
 Päikse paiste käes
 Lapsed rõõmstest
 Jookswad wäljas mängwad laulwad.
 Kuule, kõrges kiitwad lõob
 Lauldes Looja armu tegu:
 Süda, haka ka
 Teda tänama,
 Kes kõik head sull' ikka annab!

Piiri pääri pääsukene
Ime ilus linnukene
Paulis meie aia peal,
Lendas üle meie kesä,
Räästa alla tegi peaja,
Söötis oma poegi seal.

Kuhu läksid pääsukene,
Lendasid ja linnukene,
Kus nüüd hüüab sinu heal?
Väksid õra louna maale,
Röömusama rahwa ra'ale,
Lendad laulad lahkest seal.

Piiri pääri pääsukene,
Ime ilus linnukene,
Tuled jälle lewade,
Tood meil kaasa töösi linda,
Paulad õitsma Eesti pinda,
Hüülad rahvast röömule.

Tere, kuldne koidu kuma,
Uue päewa kuulutaja,
Uue elu ilmutaja!
Sinu paistus ime särav,
On see jumaline väraw,
Kellest peaheb välja päike.

Sina, wõitja päikse ema,
Kelle noorus närtsimata,
Löbu, lahkus löppemata,
Saatsid päikest aastaid sada
Räima taewa sinist rada,
Etu looma, õnne tooma.

Aga siiski — tõusja päike
Nägi rahwa läiki teule,
Söitu wõõra wara weule;
Nägi kuidas kubja leppi,
Jänus äädikat ja sappi
Anti Eesti armas kodus.

Siis ep, helde, hale ema,
Kuulsid sina kurba juttu,
Peitsid hiilgwa palge ruttu,
Heitsid nuttes kurba pilku;
Rohus rippus laste tilku —
Need siis sinu leina tilgad.

Ajad olid haledamat.
Wüimaks päike ometigi
Rustutas meilt orja higi.
Siis sa heitsid röömu-pilku;
Rohus rippub laste tilku —
Need nüüd sinu röömu tilgad.

Saada ikka, süüta ema,
Elastama välja päikest
Meie kallist kodu, weikest, —
Önnistama Keisri koda,
Paistma Wene kaitsjat oda
Hävitama tondi tegu!

Tähed sirades paistawad,
Maha ülewelt waatawad.
Kürgav taeva tuluke,
Wölvi sinise tähede,
Oh miks oled nii külm kül sa?

Keegi õhkav ei süda saa
Troosti leida su filmasta.
Kõrgest armuta waatad sa
Waikelt sirades rahuga
Ilma häda ja rõõmu peal'.

Vaata, mis paistus sealt Peipsi piirelt
Reerutab ülesse, kerib kiirelt!
Töuseb kas weerema were meri,
Paneb ehk põlema taeva keri?
Ole ei möllamas were meri,
Tulede kiiretes taeva keri:
Kuldsem see tuningas, töusew päike,
Lautab seal laialsi oma läike.

Walguise wälkuwat merd ja jõge
Woolab ta wällja ja elu wäge,
Laenetab laiali Gedeni elu,
Jämutab ilmale taeva ilu.
Kõrbes ta paistusel lamab lõwi,
Betes ta walgujel mängib havi,
Laanes ta soojal kõik loodus liigub,
Öhus ta paistelel kõik lendab liigub.

Päike, küll tunned sa Gesti lugu.
Nägid külwanade waba fugu!
Nägid küllestlaste endist wõitlust,
Mõekade, odade möllust, heitlust;
Nägid, kui lahingis Lembit langes,
Kudas seal surnute lehad anges;
Nägid kül Saarlaste laewu, wõitu,
Kudas nad sõitlesid wõera sõitu.

Päike, sa nägid, kui läsfud kanti
Hommikult, wabadust meile anti;
Näed ju ueste elu algust,
Näed, et rahwas ihlab walgust,
Raiub ja laemab ja künab wahwast....
Päike, oh önnista Gesti rahwast!
Raub kord Gestlaste keele kõla —
Ara siis sinagi tõuse ja ela!

Vailne öhtu! Lind ei hüüa,
Mets on waik ja wõsa waik;
Ei nüüd karja-sarwe lüüa,
Rõõmu näita keegi paik.

Puudelt lehed pudnenenud;
Kass on ilma ehteta,
Härm ta oksa jugenenud;
Külm ja kare on kõik maa.....

Ara kaeba, ara waewa
Südant musta murega!
Tõsta filmad, waata taeva —
Tähed hakand sirama.

Ülewäl seal förgel kaugel
Jägawene helde waim;
Und ei iialgi ta laugel,
Tema hoolel iga taim.

Waata ometi ja märka:
Oras uinub lume all —
Eks ta ikka jälle tärka
Kewadel, sel tulewal.

Wahest mure püülab matta
Meie Eesti rahvast, maad:
Waimu-orast püüdwad fatta
Vämmastada pahad a'ad.

Aga ära meelt sa heida,
Mehine sul olgu meel!
Löikust saab siis ükskord leida:
Wana Jumal elab weel!

49.

Aadu ütles Koidutähel:
„Kulla Koidutähefene,
Raunis taeva pojukene,
Ütle, mis mu Anu teeb,
Eritiks ta toimetab,
Kui ta wara woodist töuseb?“

Koidutähit siis Nadul' ütles,
Kullaline kuuluteles:
„Armas agar pojikene,
Kui su Anu üles töuseb,
Renam neiu woodist kopsab,

Lääb ta oma akna ette,
Waatab Lahkest minu peale
Ja ta filmist paistab pisar,
Punapalgilt maha weerleb,
Ja siis waatab öhtu poole.”

Aadu jälle tähel' ütles,
Kullalisele kuulutas:
„Hea on, et mu Anukene
Waatab Koidutähhe poole,
Sest saab näha, et ta süda
Karst ja kastin täheselge;
Hea on, et ta tema peale
Waatab filmapijaratel,
See ta armsa hingi heldust,
Südame headust awaldab;
Kõige parem see, et waatab
Hellakene öhtu poole:
Anu majast öhtu poole,
Seal ep seisab Aadu maja!”

50.

All halja oru talussa,
Seal õitsib õrnem õieke,
Kui kuskil mujal salusja,
Ta on nii ilus, hellake.
Kui sain ma teda filmata,
Siis süda hakkas süttima.
Oh roosike, sa kaunike,
Miks juhtusid mu filmale!

„Kas tahad tulla minuga?“
Nii hüüdfin armus palawas.
„Sa pead mu rinnal õitsema,
Mis armu õnneest paisumas?“
Mis teed sa üksipäini fin?
„Oh anna luba, et sind wiin!
Oh roosike, sa kaunike,
Miks juhtusid mu filmale!

„Oh tänu, tänu rändaja,
Ei lahke armu sõna eest!
Ma saaksin ifka leinama,
Kui lahkuksin ma oru seest.
Seest mine üksi, jäta mind,
Ma tänuš pean meeltes sind!“
„Oh roosike, sa kaunike,
Miks juhtusid mu filmale!
„Jää Jumalaga, sõber sa!“
Kui läksin, hüüdis roosike.
Kus iiäl käin wõi seisan ma,
Mu filmis roosi pildike.
Ei päewa, öösi rahu mul:
„Oh õis, mu süda jää nud full!“
„Oh roosike, sa kaunike,
Miks juhtusid mu filmale!

51.

Anna istus akna all,
akna all.
Liblik lendas mööda rohta,
Lendas Anna akna kohta.
„Oh liblik, libe lendaja,
Wii palju terwist Hansul' fa,
Hansul' fa!“

Anna istus akna all,
akna all.
„Sööpit laulis toomingates,
Laulis lehtis lehkavates
„Oh sööpit, hella laulaja,
„Oh lenda, laula Hansul' fa,
Hansul' fa!“

Anna istus akna all,
akna all.
Rägu lendas kase otsa,
Rukkus lendas kuuse oksa.
„Oh lenda, kuku-linnuke,
Ja kuku fa mu Hansule,
Hansule!“

Anna istus akna all,
akna all.
Mesilane mööda õisi
Lendas hoolsaft' ühest teisi.
„Oh, mesilane linnuke,
Wii mett fa minu Hansule,
Hansule!“

Anna istus akna all,
akna all.
Tuli tuul ja töstis õhku
Liikuma ja lille lehku.
„Oh töötta, hella tuulele,
Wii palju terwist Hansule.
Hansule!“

Ann Oru talu tütar
 On minu armuke:
 Ta on nii ilus, armas,
 Kui kuunim diele.
 On tasane ja waga
 Kui armsam tuuve;
 On kena, helde, lahe
 Kui taewa inglike.
 Ei pääwal ega öösel
 Mu meelest lähe ta;
 Sest säääl, kus minu wara,
 On minu süda ka,
 Ma olen Oru talul
 Ju sagedasti käin'd,
 Ja olen mõnel käigil,
 Mull' õnneks, teda näind.
 Ei igakord küll wöinud
 Ma velda sõnaga,
 Ma andsin siiski mõista
 Tall' mõtteid film'ega.
 Ma olen ka ju üksj
 Koos olnud temaga.
 Me oleme suud andes
 End töutan'd armasta.
 Mis süda mull siis tunnud,
 On ära rääkmata,
 Kui suur mul arm siis olnud,
 Ei wöi ma ütelda.

Küll igaw on mul oota,
 Ma öhkan südamest:
 Oh tule aeg ja anna
 Mull Oru Annekest!

Armas, hea ja helde Ellu,
 Kenam kõigist neidudest:
 Sind, sind armastan ma üksj,
 Soovin omals südamest.
 Ilusamalt hilgwad silmad
 Sul kui tähed taewa seest,
 Hiltsewam ju palge puna
 Orna roost öilmestest.
 Beenemad sul siidist juuksed,
 Löbusam sul lõost heal,
 Sinu naerul inglinägu
 On mul meeles igal aal.
 Süles kannakfin sind ikka,
 Armul suud full annakfin,
 Kui sind ilus, helde Ellu
 Mörtsjaks hüüda tohifsin.

Armas on mul metsa minna
 Lepikusse luufima:
 Anneke ka tuleb finna
 Aetud armust rõõmuga.

Lehkwa lille lehte wahel,
Rohelise rohu peal,
Kenam koht küll on meil kahel
Kauni kase marju all.

Anneke seal hakkab kaela,
Annab mulle armust suud,
Mina wõtan tema sülle
Noorest armust sunnitud.

Ära sulab mu sees süda,
Weri weerleb soonedes,
Rinna ligi litsun teda,
Ujum noore armu sees.

Linnud näewad, lustil laulwad
Jimekauni healega,
Karjalapsed seda kuulwad,
Hüüdwad oma healtega.

55.

Ehk küll oled sa must kaugel,
Siiski siin ligi ma,
Ehk küll ise lahutatud,
Armu ei saa lahuta.

Gi nii lai ju keegi meri,
Keegi soo ja sügawus,
Et ei saaks sealt üle käia
Dige, selge igatlus.

Üle mägede ja orge,
Pilwede ja tuuldega
Iga päewal tuhat korda
Terwitan sind nei u ma.

Sinu mõtteid kandwad seie
Kõrge pilw ja usin tuul,
Ja neid soovituse sõnu
Mis on usaldan'd su huul.

Et küll olen sinust kaugel,
Olen rõõmus ometi;
Pea tulen, tahab Jumal,
Jälle kodu tagasi.

56.

Ei siit talust ma ei lähe:
Hea ja armas mul siin on,
Ei ka viia wõi mind keegi,
Olgu parun, olgu won.

Seft siin elab ilus nei,
Oitsewam kui roosilill,
Mõislik, tasane kui tuvi:
Ilusam ta inglist küll.

Ohakad on roost ümber,
Tuwifegi tige ka,
Armus ei lõö inglî süda:
Minu nei u laitmata!

Gi siit talust ma ei lähe,
Siin ma tahan teenida,
Olgu ta wõi seitse aastat:
Gi seft neiust jäta ma!

Gi siit talust ma ei lähe,
Hea ja armas mul siin on:
Elan armus, rõõmus, rahus,
Paremalt kui parun, won.

Ei taewa alla, ei väljadella
Leita nii kaunikest kannikest,
Kui mu armas kullake,
Kes on minu südames.

Kui kõnnin tuulessa lagedikul,
Kullakest meeble ma tuletan,
Varsti on soe, wagane,
Just kui Jaani ajale.

Gmajõe laineid mööda
Laseb lahke laewuke,
Kügub, liigub, sõuab, jõuab,
Sõudjad laulvad rõõmjsaste
Jõe kallas haljas õitsew,
Wette waatab lilleke.
Kaugelt waatab kaunis mõisa
Alla jõe kaldale.

Kaldal kõnnib näguš neiu,
Hellaast pilku heidab ta
Rohu peale, lille peale,
Laewukeje peale ka. . . .

Olgu peale, jäägu peale,
Jäägu mõisa herrale,
Aga selle neiu noore --
Wõtakſin ma omale.

Heinamaad ehib nüüd jaanilill,
Wõsas nüüd hüüab pajupill,
Lahti on läinud fullerkupud,
Lahti on lõönud jõenupud.

Neiu, miks warjule peidad sa
Ereße ehet, heidad sa!
Peasta nüüd lahti sa omad patfid,
Mida sa kinni nii kötsid, kaitfid!

Tuuksed sa lahti nüüd lahuta,
Tuules neid lehwita, mängita!
Lase neid köita ja latta saffu,
Kellele tegid nad palju mafsu!

Pane pärg pähe ja siidi lint,
Helmedes paistku su kael ja rind!
Neiu, siis kiitwad su ilu mehed,
Liikuma lähwad su ilust lehed.

Neiu, su ilu siis laulab lind,
Imetleb lillede hülgus sind.
Pane seft köiki sa imetlema,
Mõnda kui enne su Gesti ema!

Jgas kohas, kus ma olen
Kodus, metsas, põllutööl,
Ikka armastuses põlen,
Ikka mõtlen sinu peal.
Sinu nägu on mul filmis,
Sinu kõne heal mul kõrvus.
Oh kui armas oled mull.

Hommikul kui rõõmsast' annan .
Ennast Looja hoolele,
Sind siis jüdames ma kannan,
Soowin lõik head sinule.
Ohtul kui tööst järel' jätan,
Wagu siis laulda wõtan:
Rahu, terwis olgu full!

Öösel kui ma mõnes mures
Olen üksi woodi peal,
On mu mõtted sinu juures
Olefšin ka ise seal.
Kui siis walu arm küll annud,
Uni filmad kinni pannud,
Näen sind ma unenäus.

Olefšid mul linnu liiwad,
Sinu juure lendaks ma,
Sulle tahaks ööd ja päewad
Armu walu kaebada.
Kui me ükskord kolku saame,
Siis end hellast' armastame
Kõigest hingest, südamest.

Kui ka maa peal suures waewas,
Ühendatud meid ei saa,
Ometigi õnsas taewas
Arm saab suur meil olema.
Seal me saame inglitega,
Kõigi taewa pühadega
Õnsas armus elama.

61.

Isateder põesastikus
Üksi hulgub — waene mees,
Wiimaks näeb wõsastikus
Ematedre rohu sees.

"Tere, tedre neiukene!
Kõnda kõlm ja wilu mul.
Kus su soe pesakene?
Seltsiks olefšin ma full".

"Minu soje pehme pesa
Metsas taga heinamaa.
Lendame sinna üle wõsa,
Seal meil hea puhata!""

Kõndis üksi peenral peiu,
Kõndis üksi põlluteed.
Tuli wastu talle nei,
Juufsed lennul, kaelas feed.

"Tere, minu tedrekene!
Opetašin päewatööd;
Kas ei wõiks ma, kallikene,
Seltsiks olla sulle ööd?"

"Sind ju, kulla, mulle loodi,
Minu magus marjuke!
Kus su soe pehme woodi,
Kus sa hingad hellake?"

"Marja-aias minu woodi
ülewäl seal aida peal,
Kuhi wärskeid heinu toodi;
Sinna fina ei saa iial!""

"Haukuma on hull meil Muri,
Wäht on walus salwama;
Iha kullakene kuri,
Ema wali walwama.""

„Oota, fulla peiufene!
Tee sa pulmad sügise —
Siis wii oma neiukene
Oma pehme pesaſſe!“

62.

Juba kui ma karjas käisin
Oli mull üks armuke,
Piigakene walge peaga,
Sinisilmist heldeke.
Ei ma piigakesel ütlend,
Et ta armas minule;
Ega piigakene ütlend,
Et ma armas temale.

Teine teise näost näime
Armu naeratelewat,
Teine tundis teise teost,
Et me armsad mölemad.

Ilusama õie wainult
Noppisjin ma temale,
Magusama marja metsast
Töi ta jälle minule.

Lendas üle heina liblik,
Püüdsin seda pilguga,
Andsin neiule, ta jälle
Lastis selle lendama.
Hüppas ofsil linnukene,
Näitis mulle neiuke,
Lendas kõrgel kull wõi kotkaš,
Seda näitsin temale.

Tema armsam tallekene
Oli armas mulle ka;
Minu puna pullikesel
Ratkus hoolast heinu ta.
Ema õpetatud laulud
Õpetas ta minule,
Jäsalt kuuldud kaunid jutud
Jutustasfin temale.
Punusin ma kunkal kornvi,
Kaitsis karja piigake,
Kirikusse minna mahti
Andsin jälle temale.
Aeg tei otsa karjapõlvel,
Aga mitte armule,
Ehk full hüüdis piigakese
Räde ingel taewasse.

63.

Jüri sõitis körwi seljas
Üle nurme talule.
„Siu hobu aia külge,
„Tule kallis kambrisje.
„Ei ma lähe eideke,
„Lase tulla Marike!“
Tuli Mari, nägus neiu,
Andis külalisel lätt.
„Laf' ma toon lakaſt heinu,
„Körwile ja kaewust wett!“
„Ara mine, eideke,
„Lase minna Marike!“

Läksid kambri kolmelest,
Jästuksid seal lauale.
"Luba weidi tallitama
"Kükaline, kulla!"
"Mine peale eideke,
""Argu mingu Marike!""

Tuli eit ja tõi seal mune
Lauda fattis neiuke.
"Võta kätte meie leiba,
"Maitse mune kallike!"
"Ei ma maitse eideke,
""Koorigu mull' Marike!""

Tuli talv ta tuisk ja lumi,
Tuli Jüri jaaniga.
Söödi, joodi, trälli lõödi —
Hoisssa Jüri Mariga!
"Lähme, armas Marike!
""Jumalaga, eideke!""

64.

Ka mina tahan üht kaasakest
ja, ja kaasakest!
Aga see, kes on laist, kes on walsk,
kes on hapu ja wana waat,
Kes ajab end täis
Et kummuli läeb —
Sell' ütlen ma: ei!
Kasi, kasi oma teed!
Ja olgu ta toredam mōisnikki,
ja mōisnik ka.

Ka mina tahan üht kaasakest,
ja, ja, kaasakest!
Kes on suur, kellel jõud, kes on wirk,
kes on südikas, kindel, truu,
Kel lahkene meel,
Kel meelitaw keel,
Kel armsam kui köik
On oma väike pruit!
Nii olema peab mu kaasake,
mu kaasake.

Tast' saab mu südame kaasake,
ja, ja, kaasake!
Vahke olla ma tahan tall,
Armas olla ja ikka truu.
Tal silita pääd,
Tal jahuta meelt.
Ma leiba tall' teen
Ja keedan tall' leent,
Ja hästi me elame kaheksi,
me kaheksi.

65.

Kadastik kade wōsa
Rahar ja kibe wōsa,
Tihe ja tige wōsa:
Kašva sa förgemats,
Ülene ðigemats,
Et kui ma neiuga,
Lahkema linnuga,
Sinust kord läbi läin,
Belglilkult pōgenen,
Sina siis kataksid meid,

Et keegi ei näeks meid,
Kadastif, kade wõsa,
Kahar ja kibe wõsa,
Lihe ja tige wõsa:
Kašwa ja förgemaks,
Ülene õigemaks!

66.

Kaugela on minu kaasa,
Wete taga armuke;
Wahel mitu wastastiku
Wee ja kuiva kinnituft.
Wahel meri, järwed, jöed.
Wahel metsad, nõmmed, mäed,
Mitu muidu kinnituft.

Saa ei mina minema,
Ega tema tulema;
Saa ei kuus teda kuulda,
Teda näha nädalas,
Saa ei aastas tema armu,
Armu kaisu audumista,
Sõbra rüppe soendust.

Tuul tall' wiigu terwisiida,
Pilmved pitka igada,
Aja teiwad armusiida,
Linnud rõõmu sõnumid,
Laened lahtid elu päämi,
Wihma sagar saadikuida,
Taewas tarika meeletest.

Wii nii mitu terwist temal',
Kui on mõtteid minula;
Wii nii mitu terwist temal',
Kui on soowi südamel,
Kui on lehti lepikussa,
Kui on meerel laenesiida,
Kui on tähti taewassa.

67.

Kaugelt sinu akna alla
Tulin armust aetud
Sull' üht laulukesta laulma
Armu õhust kõigutud.

Ei nüüd liigu puude ladwad,
Ei nüüd hüüa ükski heal,
Igal pool on hingus, rahu:
Minu süda rahuta.

Märjaks tehtud sain ma tulles
Külmast kastest kastetud,
Siin saan märjemaks veel tehtud
Soojest filmapiisaraist.

Armu õhk läeb lauludega
Tuule tiivil taewa pool:
Sinu arm ja waim saab unes
Taewas ühte temaga.

Silmawesi weereb maha,
Sealtap lilled sõgiwad:
Meie arm maa peal ja taewas
Önnistusi ömblemas.

Arm on imetugem side,
Peab üles taewast, maad:
Õnnis, et ma ka ses paelas
Väen nüüd lauldes: „Head ööd!”

68.

Kui lallist kodus läffin
Ma kurwalt kaugelie,
Siis ütles kase warjus
Mull' hella armuke:
„Rii selge kui see hallik
On minu armastus,
Siit käib, käll öhtu öhul
Su järel' igatsus”!

Ma nägin mõnda kaske
Ja mõnda hallikat,
Ma nägin mõnda neidu
Mull' naeratesewat:
Ei olnud kass ei hallik
Rii armas ometi,
Ei waatnud wõeras neiu
Rii õrnalt iialgi.

Kui kaugelt jälle koju
Ma rõõmul rändasin
Ja hallikat ja kaske
Ma jälle termitin:
Kass oli ära kuiwand
Ja hallik mudane
Mu neiu oli läinud
Ju teise kaendlassse.

69.

Kui ma wara üles ärkan,
Hommiku pool' waatan ma,
Saan uut elu fest, uut rõõmu
Tulevale päevale.

Hommiku pool koidu puna
Hakkab armsast hiilgama;
Hommiku pool ärkab päike,
Igal' loomal' elu toob.

Hommiku pool kena neiu
Karja saadab wainule,
Waatab tõuswa päik'je poole,
Wahel minu poole ka.

Neiu juuksed päikse joontel
Kulla karwa läigivad,
Neiu huulte õrnal' punal'
Päikse jooned andvad suud.

Kägu kukub, lõo laulab
Rauni päikse kiituseks:
Minu laul, ja aga kõla
Naabri neiu kiituseks!

70.

Kui metsast hüüdis: „Kukku!”
Dis ajas lahti nuppu,
Siis uinus Anneke,
Mu elu õnneke.
Oh mu mõrsjake:
Ärka ülesse!

Ma küsin luu kumalt,
Ma küsin koidu punalt:
Kus minu Anneke jne.

Ma küsin päikse palgelt
Ja õuna õitsme walgelt:
Kus minu Anneke jne.

Ma küsin metsa kohalt,
Ma küsin haljalt luhalt:
Kus minu Anneke jne.

Ma küsin roosi ilult
Ja suveõhtu wilult
Kus minu Anneke jne.

Ma küsin Taaramäelt,
Ma küsin Emajõelt:
Kus minu Anneke jne.

Ma küsin taewa sinalt
Ja ehatähé firalt:
Kus minu Anneke jne.

Maailm, ja kao ära,
Sa kao, rõõmu kära,
Ja ärka ülesse,
Kui ärkab Anneke!
Oh mu mõrsjafe,
Ärka ülesse!

71.

Kui pääwa mina tööd teen
Siis mõtlen sinu peal,
Kui öösi mina magan,
Siis näen ma sinust und.

Kui hommikul ma ärkan,
Kes puudub mull kül siis?
Mul puudub ikka neiu,
Kes kaugel ära siit.

72.

Kuule mu palvet, mu piigafe,
Astu ja lämbrist, mu armuke!
Töotta mu sülle, mu tuwike ja,
Aias sind ootan ma armuga.
Üksi sün olen ja öhtu ju pime,
Öhu sees kumab nüüd ööline imme.

"Oota veel, oota, mu peiuke,
Kannata, kannata, kallike!
Ija ja ema veel üleväl,
Oota veel aias seal pärna all.
Tuleb ju uni Neil filmade üle,
Sülle full' töttama olen siis wile".

73.

Kuulge, kulla õed, mu häda,
Mis mu südant surub nüüd.
Ilma peal ei ole seda
Kes mult wõtaks murerüüd;
Maha jätnud mind on ta,
Ei ta mind ei armasta.

Mulle naeris suwe ilu
Kui ta armu töutas mull,
Niiud mu sees on haua wilu,
Igam öö on tulekul;
Maha jätnud mind on ta,
Ei ta mind ei armasta.

Kaua i hüüa mu heal hale.
Surm ju närib südames;
Pea katab muld mu pale,
Seal siis rahu hingates;
Maha jätnud mind on ta,
Ei ta mind ei armasta.

74.

Laanel oma linnukene,
Aial oma lillekene,
Taewal oma tähekene:
Noorel mehel neiukene.

Lilli õitseb, lindu laulab,
Tähti heledasti paistab:
Õitseb, laulab, paistab neiui,
Önnes aed, aas, taewas, peiu.

Üra lendab linnukene,
Üra närtfib lillekene,
Taewast kukub tähekene:
Peiule jäääb neiukene.

75.

Läksid metsa perenaine,
Perenaine, peremees,
Külalised läksid kaasa,
Jaan läis wiiluga ees.

Wilja waatas külaline
Perenaine, peremees.
Raer seal kasvis, rukis õitses
Lilled peenral rohu sees.

Röömsad olid külalised,
Perenaine, peremees.
Jaan seal mängis, neiud laulsid,
Perenae sel filmad wees.

Kesse kõige targem neiui?
Ann see targem neiuke.
Noppis lille, punus pärja
Andis pärja Jaanile.

Pärg see närtfis Jaani pääs,
Aga arm ta rinnus kees. . .
Suvi läks ja tulj sūgis —
Ann oli naine, Jaan ta mees.

76.

Lög lustil lendes laulab,
Döpik õitswais ofsis höiskab,
Rägu kukub kuusikussa,
Kauge'ella kaasikussa:
Arion, armsamast sa laulad,
Arion, kaunimast sa kukud!

Tuule õhud taşafeste
Laulwad puude lehti läbi,
Maru tuuled maratfedes
Metsa ladwil laulu lõöwad:
Arion, armjsamaft sa laulad,
Arion, kaunimast sa kukud!

Wete wiiral laenekesed
Mängwad, laulwad lõbusaste,
Wete woodel töuswad tormid,
Hüüdwad üliwágewaste:
Arion, armjsamaft sa laulad,
Arion, kaunimast sa kukud!

Linnu lõbus laulamine,
Wete woode húwad wiisid,
Metsa kena kohamine,
Kuulda loos kõik sini heales!
Arionit küll tänan mina:
Arion, hästi ela siina!

77.

Lumi on ju ära suland,
Nurmed, kinguud paljad on,
Kewade on lätte tulnud,
Lombis frooksub juba konn.

Naerul näoga paistab päike,
Juba kuulda lõo heal,
Mõni taimekene väike
Tärkab kingu külje peal.

Sula soudwad lõuna tuuled
Läbi metsa latwade
Toome urwa õrnad huuled
Arawad ennaft laiale.

Ojas hoolsast oowab wesi,
Jookseb jõe ja järwe pool,
Linnuke sed teewad pesi,
Iime nende arm ja hool.

Muud kui minu waene süda
Murest ikka muljutud:
Töistre Tiiu tegi seda,
Et ma temast põlatud!

Armujumal, ärka üles,
Lase lendu armunool:
Kannan Tiiut omas süles,
Siis on hõlbus töö ja hool!

Lumi on ju ära suland,
Asad, luhad haljad on,
Rena kewade on tulnud:
Tuleks temaga mu õnn!

78.

Maag ja taewa ma
Oö ja päewaga
Unustan, kui mõtlen sini peal
Ja su nime üksi hüüab mu heal.
Löpeb eha loit,
Arkab üles koit,
Ikka oled minu palwe,
Olgu sui wõi olgu talwe.

Jme iluga
Oled nöidund sa
Mind, et kus ja seisad, taewas näha,
Kust ja lähed, kustub ära seal eha.
Minu walgu sa,
Soe ja elu ka:
Kus ja läid, seal päewa ilu,
Kust ja läed, seal ööne wilu.

79.

Maga rahul, minu Mari!
Lenda unetiibadel
Sinna, kus on inglikari
Jmemängi mängmisel
Jlusama ilma riigis
Önne orul, rõõmu mael,
Kus on noorus närtimata,
Etu walgu armu wael.

Magag rahul, minu Mari!
Unenäos näe mind ka:
Lase õnneingli wari
Minu üle lehwita,
Rahutuma südamesse
Rahuungli rahu saada,
Armuungli armastuses
Jse minu peale waata.

80.

GMa nägin orus lillekest,
Mis walge punane.
Ei seda lille enam näe,
Sest malu kipub südame, mu waese südame.
Oh lilleke, oh lilleke,
Mil saan, mil saan su õitele,
Oh lilleke, oh lilleke
Mil saan su õitele!

Mu lille juure laške mind,
Müüsugust polegi!
Ta peale nutan pisaraid,
Ta ette langen põlwili, ma langen põlwili.
Oh lilleke, oh lilleke,
Mil saan, mil saan su õitele,
Oh lilleke, oh lilleke,
Mil saan su õitele!

Ja kui ma olen surenud
Ja närtfind lilleke,
Siis tooge lillekene ka,
Ma palun, minu hauale, mu juure hauale.
Oh lilleke, oh lilleke,
Mil saan, mil saan su õitele,
Oh lilleke, oh lilleke,
Mil saan su õitele!

Mina oleks jooksew jõgi,
Mäejõe woole,
Kes see läbi kalju murru
Woolab alla poole;
Aga üksnes, kui mu neuu
Väike kala oleks,
Minu wooltes üles, alla,
Lahkelt laksuteleks.

Mina oleks laanemetsa
Jõe äärte peal,
Tubliste ma tormidega
Wöitleks, heitleks seal;
Aga üksnes, kui mu neuu
Linnukene oleks,
Minu oksal röömsast laulaks,
Minus pesiteleks.

Mina oleks mäeharjal
Linna ware kõrge,
Minu üksit, igaw pöli
Oleks minul ferge;
Aga üksnes, kui mu neuu
Seal üks humal oleks,
Oma halja oksadega
Mind seal ehiteleks.

Mina oleks urtjäikute
Waikse oru peidus,
Wihma saost sambline,
Korifune mu katus;
Aga üksnes, kui mu neuu
Minus lõke oleks,
Minu leel ta waikselt loidaks,
Ornalt, armsalt pöleks.

Mina oleks pilwe rüngas
Mäe ja körbe üle,
Mis kui lipp seal lossi harjal
Lehwib ripakile;
Aga üksnes, kui mu neuu
Öhtu eha oleks,
Minu kahmatumal' palgel'
Puna fätendeleks.

Mine fina, kuhu tahad,
Ma jään aga Maarjamaale,
Lehkawasse lepikusse,
Rahawasse kaasikusse.

Sün mul kõige armsam olla:
Dotan, kuni küla neiud,
Linalakka linnukesed
Raerdes tötvad marju nopma.

Noppan omal' ühe neuu,
Maitsen armus antud marju,
Silitan ta siidijuuksiid,
Pigistan ta käekest pihus.

Mine fina, kuhu tahad,
Aga ma jään Maarjamaale,
Lehkawasse lepikusse,
Rahawasse kaasikusse.

Mühisewa mere ääres
Waatan kurvalt kaugele,
Üle wahuliste woode
Saarele, kus armuke.

Teda saab ehk neelma meri,
Kätma kinni sügavus.
Hoidku teda taewa vägi,
Ilma ülem walitsus.

Sõua lahkemine, laene,
Puhi tasamine tuul!
Tooge teda kodu jälle
Waikfelt hällitaval wool!

Need olid mul õnsamad ajad!
Oh laewuke, lehwita neiut
Weel minuga laenete teel!
Meid kiiguta, laewuke wile,
Siit kaugele ilmamaa otsa!
Oh laewuke, ole meil häll!

Me sõitsime, soudsime wooltel,
Seal laenendas, wirwendas wesi
Ja kalaf' sed kargasid fees.
Me sõitsime kaasikut kaudu,
Seal kõndis üks lustilik kari,
Ta nägu end kujutas wees.

Me soudsime lillede seas,
Seal ladistid pardiksed luhas
Ja laulis suur lindude hulk.
Me keerlesim' woolawai pinnal,
Seal solises, wulises oja,
Seal halsjandas põõsaste salk.

Me mängsime mõnusast' paadis
Me naerfime nooruse naljas,
Paat hällides edasi läis.
Me laulfime, löime ka farwe,
Ma hoidsin mu armukest kaenlas,
Ta pead minu rinna peal hoi'is.

Need olid mul õnsamad ajad!
Oh nei, ka heldeste ütle:
Nad olid ka õnsamad mull!
Siis otšin see laewuk' se välja
Ja istun siis, armuke, körwa
Kõik eluaeg seltsiks ma full!

Nei, ennisti öösi nägin
Sinust mitu magust und.
Sul mu armu awaldama
Lubas mull' üks õnnis tund.

Sa mu otsa waatsid armus
Armu awaldasid ja;
Onn mul oli ütlemata,
Rööm mul oli rääk'mata.

Jmeliku armu õnnes
Tahtsin full' ma anda suud;
Aga pea olin äkit'
Unest üles ärkanud.

Siis ep õhkašin ma hädas,
Siis mu süda walutas,
Üle palge oli pišar
Pea padjal pašumas.

Köik mu lootus, ootus tühi,
Asjata mu armastus.
Arem mull' annab üksi walu,
Ei mult všeta wileſus.

Oh, et olen waene ori,
Olen sündin'd sulane!
Oh, et nägus neiу rikas,
Sündin'd talutütreke!

Oleks see neiу popsi tütar,
Armaštašin teda fa;
Julgest' tohifšin siis minna
Teda omal' koſima.

86.

Neiу puna ſuukene,
Vahke ſini filmake,
Sa mu armas neiufene
Jikka fäid mu möttese.

Igam on mul täna õhtu
Sinu juures tahaks ma
Rahefesi kambrikeseſ
Juttu westa ſinuga.

Huulte päälle wajutakſin
Sinu wäikeſt walget lätt.
Silmaweega niisutakſin
Sinu wäikeſt walget lätt.

Heine järele.

87.

Neiу, täna õhtu ſala
Raugelt kõndſin armuga
Siia ſinu alna alla,
Sind ſin wargſi waatama.

Mõtlesin, ehk ſaan ſind näha,
Su peal' waata waguſi,
Sinu jutul olla wähe,
Anda ſull' ehk muſugi.

Hellake, oh armu heida,
Tule warjuſt wälja fa!
Reid, mull' oma nägu näita,
Wöta ſiia ſammuda!

Kui ſa pea wälja pistad,
Siis kui pääke tõuseb mull';
Kui ſa ſammud ſia tõstad,
Siis kui Eeden tulekul.

Tõuse üles, helde pääke,
Pääke, mina palun ſind:
Lase paista oma läike,
Eedeniſſe wöta mind!

88.

Oh ära nuta, neiuke,
Su filmad ära kuiwata:
Su oma ſaan ma hauani,
Su oma armus olema!

Kui õhtu järel hommiku
Ja talve järel kewade:
Nüsamuti ka tulema
Ma tagasi saan töesti.

Oh ära nuta, neiuke,
Su filmad ära kuiwata:
Ma sinu omaks alati
Jäään loige oma armuga!

89.

Oh neiukene noorekene,
Su ime heldus, iludus,
Su lauluheal, su kõnefõla,
Su mõnus meel, su naeratus:
Need on mind üsna ära teind,
Oh häda, et ma neid ju näind,
Oh noor ja hella neiuke,
Oh hella neiuke!

Sa waatsfid kaugelt minu peale,
Kui läksid lehesile sa,
Sa waatsfid kaugelt minu peale,
Kui läksid loogu võttema:
Sa naeratafid heldeste,
Ja punastafid hellaste,
Oh noor ja hella neiuke,
Oh hella neiuke!

Ei minu meelest fina lähe
Ei päewa ega ööfigi,
Kui könnid heinalt kodu poole,
Siis läen full' västu alati:

Ma lähen ligi värawat,
Seal ootan ma sind tulevat,
Oh noor ja hella neiuke,
Oh hella neiuke!

Oh tuleksid ja üksipäini,
Siis ütsleks sulle minu suu,
Et arvamata armu õhus
Ma otse hull ja meeletu:
Kuid kui sa ütled mulle: „Ja!“
Siis sedamaid saan terweks ma.
Oh noor ja hella neiuke,
Oh hella neiuke!

90.

Oh neiuke, su pelglit pilk,
Su sini-filmadel,
See on kui taewa rõõmu tilk
Mu noorel' südamel'.

Kui eila kõndsid kir'ku teel
Seal teiste hulgas sa,
Siis nä'in, et tahtis sinu keel
Üht sõna ütelda.

Mis sõna oleks olnud see,
Mis näitis sinu suu?
Üks armu sõna töoste,
Ma tean, ei mitte muu.

Oh neiuke, sa nooruks,
Kui olid õitsil sa,
Siis tunda sain ma täieste,
Et sulle armas ma.

Su nägu, ilus neiuke,
Üks elu-raamat see!
Su pilk, oh helde piigafe,
Üks taewas alati!

Ma loen sellest raamatust
Kas süda sula sul;
Tean, nähes sinu pilgutust,
Mis ilm on tusekul.

Oh mine jälle kirikus!,
Sest lust mul lugeda
Ja imelik mul igatsus
Su taewast waadata!

91.

Htu ðhud soudwad sala
Lepa lehti libistes.
Lustil lasku lõob nüüd kala
Järwe pinna selguses;
Pea jäab ta hingama.
Maga sa
Rahuga,
Hede, ilus neiuke!
Head ööd soowin sinule.

Drust töuseb ðtu wilu
Udus üles hiljukesi.
Oitsetule hele ilu
Wilksub kaugel wagusi;
Pea saab ta kustumma.
Maga sa
Rahuga,
Hede, ilus neiuke!
Head ööd soowin sinule.

Jga lind nüüd hingab rahul
Puude laius latwadel
Rasemetsa lehkwal labul
Üksi ööpik hüüab weel;
Pea jäab ta uinuma.
Maga sa
Rahuga,
Hede, ilus neiuke!
Head ööd soowin sinule.

Weske filmast sorab maha
Wesi itka mileste.
Kaldal pajupõõsa taha
Sirab hallik jõele.
Paul, nii helju hüüa ka:
Maga sa
Rahuga
Hede, ilus neiuke!
Head ööd soowin sinule.

Eha helgib weel nüüd vähe,
Ehatäht nii heledast.
Minu film ei kinni lähe,
Ei ta waibu walvamast;
Kaua weel küll walvab ta.
Maga sa
Rahuga,
Hede, ilus neiuke!
Head ööd soowin sinule.

Oitse aeg on ära lennand,
Laululinnud ära läind,
Puud ju lähwad kollendama,
Lehed maha pudenema,
Villed ammu närtsinud.

Ööd on pilad, ööd on pimed,
Kastet kardab hõbets külm,
Tuuled on nii külmad, vilud,
Varsti närt sind kõik sii ilud,—
Mitte õitse ülem õnn.

Neiu, õitse ülem ilu,
Sügise ei närtsi ta:
Õitseb igasugu ilmal,
Rašwab kangelmalgi külma
Teise aasta õitse aaks.

Oilme aeg on kätte jõudnud
Jime hella iluga.
Kõik, mis käia vobib ja näha,
Lähed seda waatama.

Omast kambriist ma ta läksin
Wälja õilmeid waatama,
Vätsin ilusasse aeda,
Käisin ümber üksina.

Seal ma nägin mõnda neiut
Naerul näuga, ilusat,
Seal ma nägin mõnda peiut
Neiu kõrval kõndivat.

Muksaks sai mu meel ja mõte,
Lassfin maha murule,
Tööfin tasakeste heale,
Heli hilju ülesse:

Õilme aeg, sa oled ilus —
Aga üksi sellele,
Kelle kõrval kõnnib neiu,
Kelle kaendsal armuke.

Õilme aeg, sa oled walus,
Sell, kes kõnnib üksina,
Sell, kes waatab sinnu ilu
Ilma armukeseta.

Kui sa jälle käima tuled,
Helde õilme ajake —
Too siis mulle helde, mahe,
Lahke, nägus neiuke.

Sull siis lahkemine laulan,
Raunimalt ma tiidan sind.
Siis saab selle aiapinnasti
Paradiisi aiapind.

Oitsepoiss on rõõmus mees:
Kena kasemetsa sees
Ajab halli ruunaga
Üle kingu, lageda.

Söidab kõrtsi waliste :
Kallis kõrtsimehefe,
Anna õllut rutuiste,
Märga kuiva kurgule!

Söidab külla kärmeste:
Neiukene nooreke,
Kas sa uinud aida peal,
Kas sa kallis kambris seal?

Neiukene nooreke,
Tule, lähme õitsfele:
Õitsemaal, kus haljas roht,
Dotab meid üks kena koht.

Kaski kahin kaunis seal,
Döpik hüüab ofsa peal:
Seal ma, neiu, ütlen full,
Et ja oled armas mull!

Õitsepoiss on rõõmus nii,
Söidab metka tagasi,
Laulab läbi lepiku:
Armas neiu elagu!

95.

Pääsuke, oh pääsuke,
Laulurikas linnuke!
Piiri-pääri pääsukene,
Kuule minu haled't kõne!
Pääsuke, oh pääsuke,
Laulurikas linnuke!

Kaugel talul on üks poiss
Kes mind mullu kaendlas ho'is;
Mullu õitsval heina ajal,
Rohurikla wõja rajal.
Pääsuke j. n. e.

Poiss mull ütles hellaste:
„Noorik saab suft, neiuke,
Kui on suwi mööda läind,
Sume tööd ma ära teinud!“
Pääsuke j. n. e.

Mööda sõudnud sügise,
Tali pitk ja vihane;
Pulmad jäiwad pidamata,
Weimed jäiwad jagamata
Pääsuke j. n. e.

Jõulu ajal kirku teel
Nägin, waene teda weel.
Peiu ütles: „Neiu, looda,
Nelipühil pulma ooda!“
Pääsuke j. n. e.

Piiri-pääri pääsuke,
Dötta peiu talule!
Pesa tee ta akna üle!
Lenda, linnufene wile!
Pääsuke j. n. e.

Peiu aia teiba pealt
Lase ilust laulu healt!
Hüüa tall' mu igatsusi,
Minu sala soowitusi!
Pääsuke j. n. e.

Paradiisi rikkal rohul,
Sinilille õite seas
Istub Aladam, tema süles
Raunim, noorem neiukene.
Neiu õrna rinda paisus,
Armu õndsus õhkub kaisus,
Ule neiu hülgwa õla
Lägib, siigub juuste ilu.

Lehkwa lepa okste läbi
Naerateleb päikse paiste
Viigipuude lehtil mäng'des.
Hämarik ja koidu puna
Kroowad imehöbehülgust
Neiu süüta iku üle.
Palsamliised öied kõikwad
Neiu näo ja kaela külge.

Walge roosi põõsa varjult
Lendwad välja walged tuwid,
Lakutawad õrnalt tiiru
Armastawa paari ümber,
Wahel lendwad ligemale,
Wahel jälle kaugemale,
Kuni kauni mängi järel
Istwad Gewa õrna sülle.

Gewa waatab naeratelles
Tuvi silmi sädemile,
Litsub rinna ligi tuvi,
Sooja huulte õhu ligi.
Walge tuvi waotab wähe,
Puudutab siis nokakese
Huulte puna paistusele
Huulte magust mett ta maitseb.

Noorel mehel seda nähes
Läheb weri kuumaks soontes,
Waob huulte puna poole,
Hingab imemagust õhku,
Wähe Gewa waob ta poole,
Huul pea tikub huule wastu:
Tundemata õnn on tuntud,
Armu magus muju leitud.

Saaniga sõitsin ma sohinal
Külast läbi kiirega;
Ara mu kinnas siis kadus seal,
Läksin kinnast otsima.
Talule sisse ma sammusin;
Wastu tuli neiuke.
"Neiu, kas nägid üht kinnast maas ?
"Ütle mulle, hellake!"

"Gi ole näinud,"" ta kostis null;
"Tahan teistelt lüüsida.""
Neiu mylt häbendes ära läks;
Pea tuli jälle ta.

"Külacees, keegi su kinnast ei näin'd,
Palun, wöta wastu see!""
Kinda ma wötsin ja sõitsin sealt,
Sinna jätsin südame.

Sõites sealt läbi siis igakord
Oli minul äpardust:
Rattapulk kadus wöi kukkus piits,
Ikka leidsin wiiwituist. —

"Esa, oh kunas mull' talu saab?
Mull wöin tuua armukse?
Neiu mul nägus ja lõbus on,
Tahab pea mehele".

"Nägu tal naerul, tal walge pea,
Silmad helded, sinised.
Mõnuslik minij' fest neiust saab,
Tallitab, mis tarvitset".

98.

Seal sõidab wile postivanker
Suurt maanteed mööda wurinal,
Ja kellukene kurvalt wijil
Teeb tilla tölla looga all.

Poiss usin, ta ju töüsits öösel,
Ja ohkas kurwalt südamest,
Ja hakkas laulma lahkeist filmist,
Ja laulis neiu filmadest.

Oh sinifilmad, sinifilmad,
Te piinasite pojikest!
Miks kiskusite, inimesed,
Te südant lahti südamest?

Nüüd olen üksi, mina waene!...
Ja äkki ajas nelja ta!
Ja lõi siis lustil sõidu mängi
Ja pani laulma linduna.

Wenefelest.

99.

Suveõhtu eha ajal,
Kui veel sääsed surusid,
Rahu oli lind'e saajal,
Raste kattis murusid.

Kondisin ma kenat rada,
Kelle ääred õisi täis;
Neiu nägu awaldada
Wöttis ühe roosi õis.

Mina astsin roosi ette,
Ornaast armust sunnitud
Ja siis wötsin roosi lätte,
Guisa andsin roosil' suud.

Aga mesilane õel,
Ulinus roosi lehe all;
Warfi tema walus nõel
Seisis huules sügawal.

Kesse teab kas mesilane
Head wöi santi sõna tõi?
Mesilane, tigedane,
Otsata ta ohtu lõi.

Ei veel terwed olnud huuled
Nõelumise haigusest,
Sõnumid ju töiwad tuuled
Neiu armu leigusest.

Siis ep paistetas mu süda
Hullem huule nõelusest;
Närts'ma hakkas elu ida
Inimeste õelusest.

100.

Talutütar tuwike,
Kaunis kodukanake,
Lenda üle aia ja:
Põõsikus sind ootan ma!

Ei siin ükski linnuke
Pesitele põõsasse:
Oleme siin kahekesi,
Käes ju kena lewade.

Tali oli pilk ja külm,
Harwa nägi sind mu film:
Tule siia lewadel,
Koju wiin sind sügisel!

101.

Tua taga ua õied,
Aida taga erne õied,
Nurmel rukkilille õied,
Liivakul on lina õied,
Mäel on maaistikmarja õied,
Mias hella roosi õied,
Kambris õitseb neiukene,
Talutütar taimelene.

Neiu uhkem ua õiest,
Ehtisem sa erne õiest,
Lahkem rukkilille õiest,
Võbusam sa lina õiest,
Arnisam maasilmarja õiest,
Rõõmsam hella roosi õiest—
Ütle, kunas kokku jaame?
Millal tohin teile tulla?

Peukene poissikene,
Üra tule päewa ajal,
Tule õhtu-hõlma warjul!
Üra tule teeda mööda,
Tule, armas, aeda mööda!
Karga üle kapsta aia
Astu läbi marja aia
Sinna suure saare alla!

Ütlen teistel: „Olen haige,
Lähnen välja lahutama!”
Iisa ütleb: „Mis sul wiga?”
Ema hüüab: „Mis sul häda?”
Mäna västan: „Pea walu,
Pea walu, hamba walu,
Ködigis luus ja lihas walu;
Waja weidi jalutada!”

Lähnen aeda, könnin aias,
Pöörän sammud finna tännia,
Viimaks suure saare poole,
Hüppan sinu riimna na'ale,
Sinu soode sõnu kuulma.—
Olen aias ära käinud,
Siis köök walu ära wöetud;
Astun tuppa — olen terve.

102.

Tule ju sa kodu, fallis kaugelt maalt,
Igaw mul siin oodata sind.
Kuuleks ma veel sinu könet fagedalt,
Kannaks sind veel kodupind.

Üksinda heljub nüüd õues mu heal,
Metsas ja wainul, mägede peal.
Metsad ja wainud ka ootawadgi
Armuke sind tagasi.

Mullu kui siin wainul, metsas kõndsiime.
Jlus küll siis õitses köik ma.
Önsaste siis laulis õhus lõoke,
Hällides seal hõiskas ta.
Hõiskama hõikas meid kukulind puul,
Kaugele kandis laulu healt tuul.
Üksinda laulan nüüd haleste ma.
Armuke ju tule sa.

103.

Üksinda armastan
Jaanike sind.
Luhat kord terwitan
Jaanike sind.
Möteldes sinu peal
Walwanud olen ma
Mõne öö uneta,
Jaanike ae!

Läksid sa mere peal',
Jaanike ae!
Hüüdis mu hale heal:
Jaanike ae!
Meri on armuta,
Üra sa merele
Ustu end armuke,
Jaanike ae!

Kosjas küll käiti mul,
Jaanike ae!
Aga ma jänin full',
Jaanike ae!
Kosigu teist nad!
Sinule üksinda
Lähén ma lustiga,
Jaanike ae!

104.

Waat oru sees weski
Seal lõgiseb ta.
Jöe kaldal, seal kõnnib
üks neiuke ka, la la jne.

Ja jõgi see jooleseb
Nti joudsasti seal.
Sind armastab neiuk
Mu süda, mu meel.

Küll olen full' ütlen'd:
Ma armastan sind.
Aga sina, ei ütlen'd,
Et armastad mind.

See surub mu südant,
See murrab mu meelt.
Armu sõnale peasta,
Oh neiu, su keelt!

Ma tean, su süda
Ei armule kilm;
Seal paistab üks rõõmu
Ja helduse ilm.

Sa aga teed nalja.
Mu Anneke, ae!
Kas mu süda ei tunne,
Mu filmad ei näe?

105.

Koissa, poiss, ja wöta naene!"
Hüüdis mulle külawana,
Halli peaga onufene.
Mina kuulsin, kostsin wästu:
Kulla, tuku, onukene,
Kuuhu panen noore naese,
Kuuhu armjama ajendan?
Ei mul pole koda, maja,
Kus wöin seada sängikese;
Ei mul pole maad, ei pöldu,
Kuuhu külwan rukkid, odrad;
Ei mul pole niitu, aasu,
Kust saaks heinu lambale,
Rohtu lüpfilehmale;
Ei mul pole sohihobust,
Kellega sõidaksin kosjule.
Olen ikka teiste ori,
Teenin ikka peremehi
Wöera talu väljadet,
Wöera kula nurmedel.
Küll on küljas neidusid,
Hoolsaid orjalapsukefi,
Sirgeid sulase tüterid,
Keda wöiks tunua kodukanaaks,
Suu juures suigutada,
Soojas kaenlas kaisutada.

Aga paraku, paike,
Kulla kula wanale:
Ükfinda pean puhkama,
Kurwalt uinuma ükfinda!

106.

Jestun kuulsas Leipski linnas
Wäikse, kitxa kambri fees,
Mötted on mul ikka winnas,
Rändmas rahwa radades.

Lendwad läbi maad ja mered,
Waatwad waba rahuusi,
Waatwad ka, kas Eesti pered
Näitwad üles wahwusi.

Westi tikub mulle silma,
Kui ma mötlen elawalt,
Eesti ennemuistest ilma
Silmitchedes fügawalt.

Aga kui ma jälle kuulen
Ürkamise sõnumeid,
Siis ma hõiskan, laulan, luulen,
Walani rõõmu pisaraid.

Wöeralt maalt ma pärga püüan
Ijamaale punuda,
Iga päew ma palves hüüan:
Ela, armas Eestimaa!

107.

Istun laua ääres,
Mötlén järele:
Kuis on ilmas elul
Mehel üksikul;
Ei ole tublil mehel
Armašt noorikut;
Ei ole tublil mehel
Truuit sōpra ka;
Ei ole raha, wara,
Sooja nurkagi;
Ei ole atra, äket
Ega hobust ka!
Ühes waesusega
Jättis isake
Mulle ainsa ande:
Mehilise jõuu.
Kibe häda funnil
Olen sedagi
Ära kulutanud
Teiste tuluks ma.
Istun laua ääres,
Mötlén järele.
Kuis on ilmas elu
Mehel üksikul?

108.

Kewadine ilu õitses,
Neiu ilu õitses ka.
Kewadine ilu läinud,
Neiu ilul' otsha teinud
Surm, see ilu rikkuja.

Kewadine ilu hakkas
Jälle uuest õitsema.
Neiu ilu haua wilus,
Närtsinud see õis nii ilus,
Sestap leina laulan ma.

Allati nüüd üksi olen,
Rönnin kurwa meelega.
Oh mil tulewad need ajad,
Küs ma pärin taewamajad,
Näen sääl, armuke, sind ka!

109.

Kewadise öhtu ilul,
Kui weel päike pilwe pilul
Oma fuldest nägu näitis,
Röömuga kõik hinged täitis
Köndis noormees järve ääres,
Kahwatus ta näos noores,
Järw, see oli peegli puhas,
Kalač lõiwad sulpsu luhas.

"Oh et uppusid sa ära,
Minu köige kallim wara!
Oh et närtsinud su palged,
Chapunad, lumiwalged!"

Noormees hüüdis, lepik helsis,
Tähed hilgfid taewa telgis.
Ööpik tundis tema häda,
Awaldeles laulus seda.

Jälle noormees hüüdis mures,
Hinge ahastuses suures:
"Näita oma naerul nägu,
Sündku weel see armutegu!"

Nääneitši naerul näoga,
 Nii kui Mari, walge peaga,
 Õstus üles wete peale,
 Tõstis hilju helde heale:

 „Tule, peig, sind kaisus kannan,
 Hellas ihas suud full' annan!“
 Kaldalt kargas tema faela
 Noormees, wajus wete alla.

 Wete wood, mis laenetafsid,
 Warsti ära virwendafsid;
 Kohkund ööpik laulu tõstis,
 Tähtesira taewast paistis.

Iga lewadisel ilul,
 Hitsme ajal, öhtuwilul,
 Ööpik healt seal töstab helgil,
 Tähed hülgwad taewa telgil.

110.

Kui mu kallist isa talu
 Jumalaga jätsin ma,
 Tundis minu süda valu
 Mis ei wõi ma ütelda.

 Wärawalt ma üle wälja
 Söitfin wenna saatufel,
 Söitfin üle nurme selja,
 Rust veel kodu nähtawal.

 Wend mull' ütles: „Ara nuta,
 Ara enam kaeba nii!“
 Mina wästu: „Ara rutta,
 Siit näen kodu wiimati.“

„Hoia hobust finni wäha,
 Läf mind waad'ta tagasi,
 Ehk ei saa ma enam näha
 Isa talu iialggi.“

„Jumalaga isa maja,
 Nurm ja niit ja karjamaa!
 Taewas anna mis teil waja,
 Jumal küll teid õnnista!“

111.

Kurb fin kaugel on mu süda, meel,
 Raua pean wüibima fin weel?
 Mu sõbrad läiwad alati.
 Lustil lauldes kodu tagasi:
 Ei ma waene kodu minna saa,
 Kaugel mu kallis kodune maa.

Kõrged pilwed läiwad kärmeste,
 Lennul läbi päikse läik'wuse;
 Minu kodu a'ab neid igatfus:
 Waat'ma kuis seal õitseb iludus:
 Ei ma waene kodu minna saa,
 Kaugel mu kallis kodune maa.

Büha päike taewa funingas!
 Walitseja ilmas ilusas,
 Laota hülgwaid jooni laiale
 Kodu vîte üle soojaste!
 Ei ma waene kodu minna saa,
 Kaugel mu kallis kodune maa.

Wiige wihma, pilned miledad,
Miisutage minu isamaad!
Päike, wõsu, metsu õnnista,
Kelles enne karja kaitsin ma!
Ei maa waene kodu minna saa,
Raugel mu kallis kodune maa.

112.

Laulis, laulis linnukene,
Jää siis jälle waiki.
Röömu, mis mu süda tundis,
Unustas ta pea.

Miks sa, laululinnukene,
Laulu lõpetasid?
Kuidas said sa, tutvaks, süda,
Musta muredega?

Oh! oh! laululinnuke
Tapsid ära tuisud.
Tubli mehe murdsid maha
Hõelad laimamised.

Oleks lendand linnukene
Sinimere äärde!
Oleks põgend poisskene
Sügawasse metsa!

Merel wooleed mühisewad,
Alga mitte tuisud;
Metsas kiskjad metsalised,
Mitte inimesi.

Ega laened lindu kiusa
Nagu tiged tuisud;
Metsaloom nii meest ei kiusa
Nagu inimene.

113.

Mäelt tähtis taewast waatab
Orn neiu alla sealt,
Kuis kõnnin ilma orus
Ja töstan kurba healt.

See neiu oli minu
Weel mullu heinamaal;
Meid kattis wõsa wilu
Seal õndsal õitsemaal.

See neiu närtsis ära,
Kui tuli sõigise,
Kui kolletasid lehed
Ja wait jää linnuke.

Oh waata mäelt alla
Mu peale heldeste!
Ja fooja suvet kalla
Mu mure talvesse!

Miffs nii mures minu süda,
Miks nii kurb on minu meel?
Meel on kurb ja mures süda,
Et ma kaugel kodust weel.

Tali külm ja kuri läheb,
Kätte tuleb fewade;
Suvi joe ja sume läheb,
Kätte jõuab sügise.

Tuleb fewade aeg kätte:
Tooming töttab lehile,
Raasik lehtel lehmiteleb,
Kunisel kašmab käbile.

Tuleb sügise aeg kätte
Tötzwad lehed toomingust,
Kasest lehed kahanewad,
Räbi kükub kuuslust.

Aga mult ei kurbtus kao,
Jäfamaale igatsus,
Ei mult muret ära murra
Wöödra rahwa iludus.

Wööral maal on uhked linnad
Külad kenad, ilusad,
Wööral maal on laiad jöed,
Mäed märka förgemad.

Aga minu isa kodu,
Iha tare, kambrike,
Wäike küla, kink ja oja —
Armsamad nad minule.

115.

Mina seisan mäe otsas
Kohisewa metsa sees,
Pilmed sündwad minu üle
Pihuvihma pisardes.

Väbi halli vihmaudu
Orus kaunil finkudel
Näen nägusama küla
Öitsmas oja kalda eel.

Kirikukell förgelt kömab,
Metsad vastu kostawad;
Üht, kes elanud seal külas,
Söbrad hauda saadawad.

Jnimene elab, öitseb,
Tema ilu otsa läeb
Saunamehest kumingani:
Mäe ja oru ilu jäääb.

Sellel mael, öitswas orus
Elakfin küll ifka ma,
Ja kui waim must lendes lahkub,
Jgawest sin hingaks fa.

116.

Mina waene leske naene!
Ara mind mu toast aeti,
Toa seesta, toa eesta,
Wärawästa, wainulta.

Nönda waene leske naene
Kui see väli aiata,
Kus tölk lambad fisse laosid,
Kari fisse kalluteleb.

Nönda halwa orjakene
Kui see tuba katufeta:
Wihmad peale wibuwad,
Sajud peale sajawad.

Minu ija aias kasvis
Kõrge kahar kasepuu,
Tema laia okste varjul
Sonis önnist und mu suu.

Murul tema tõwe ümber
Wennaga fääl mängsin ma,
Suwe ilu Loojal' laulsin,
Wastu helki s wõsamaa.

Tuli isa pöllult koju,
Raunist kasest mööda läis,
Meid siis nähes tema nägu
Oli armu, rõõmu täis.

Ja kui poiss sai poiskesest,
Ühte neidu seal ma näin;
Kena neiu kõrval istfin,
Tema palgilt armu jõin.

Kahar kask, see raidi maha;
Wend ja ija mulla all;
Neiù, külamehe naene;
Mina ise, wõeral maal.

Kõik on läind! Need ajad aga
Ei läe meelesit italgi.
Kuldsed päewad, hõbeajad,
Tulge, tulge tagasi!

Oh ma waene
Üra põlgitud lapsukene!
Wanemad on muldn läind,
Sugulastel olen läinud,
Kuid ma koormaks kõigile.

Mul on häda,
Aga kes see usub seda?
Sest kes hoolt mu eest peaks kandma,
Juhul, hingel toidust andma?
Oh et surnud wanemad!

Ija taewas,
Ole abiks mulle waewas!
Sinu peale mina loodan,
Usus abi sult ma ootan:
Kuule oma lapse healt!

Oh mu hella eidekene,
Wara waosid haunda!
Sinu lahket naerul nägu
Ei saa näha ma.
Südames mul walu,
Silmis pijar paishub,
Rahwatand mu nägu,
Nutust nõrk ju maa.
Sinuta mu elu
Ribe mõru on,
Sinuta maailma ilu
Paistab haleste.

Kes mull' wael sel fogub weimi,
Kes mind ehiteleb,
Kui ma astun altarile
Peiu kõrvale?
Wõeras fogub weimi,
Wõeras kõla naene;
Wõeras ehiteleb,
Saadab fajale;
Küla mind küll õppeb,
Küla õppus kûlm;
Eide õppus mulle puudub,
Eide juhatus.

Oh mu hella eidefene,
Wara waofid hauda!
Sinu lahketa naerul nägu
Ei sa näha ma.
Oh et minu armu,
Oh et minu ilu,
Oh et minu peigu
Ei näe eideke!
Waata mäelt alla
Hella eideke:
Oma noort ja armast tütar
Heldest önnista!

120.

Ohtul istun ainuüksi
Kambri kurdi seinte keskel,
Lambi wailne lõke loidab
Iga õhtu ühte wiisi,
Kellukene tilksub seinal
Ühte wiisi.

Oleks rahul, ei saa olla,
Mõtteleks mõnda, pole püsii:
Uulitsal üks hõiskamine,
Rahwa hulga rändamine,
Ratta rabin, kabja kabin
Rööwib rahu.

Endsed õhtud Gesti pinnal
Kodus kallimate keskel
Otssetulel, peeruvalgel,
Iga õhtu ise wiisi:
Oh kuis olid õndsad nemad,
Rahust rikkad!

121.

Oli kaas mul tullessagi,
Aga mitte minnesjagi:
Moorelt magama ta läinud,
Flusalta allailma.

Kaasa wiidi uksest wâlia,
Armud läksid aktiaast wâlia;
Kaasa wiidi teeda mööda,
Armud läksid aeda mööda.

Kaasa hauda paonetie,
Armud alla heidetie:
Üksina jain ma järele
Haua ääre nuttemae!

Siin ma istu, siin ma ile,
Siin ma nõrgu, siin nõrenda.
Siin ma muretse, siin murdu
Siin ma kaldo, siin kahetse.

Siia tiigi tekkünewe,
Siia hallika asuwe,
Jõe kääru käüwe koffu
Oja otsa joosewe.

Küll saab küla farja juwva,
Juwva walla warstle
Minu waese silma wetta,
Silma wetta fö'äme werd.

Kee mu näie, see mu näide,
Kee mu tuuji, see kõnele:
Nää kus ikeb neiu noori,
Kahetseleb kaalusid!

Mina kuule, koste jälle:
Ei ma ike helmesid,
Muretse ka musta rukka,
Kahetsegi kaalusid.

Mina ike oma esat,
Oma emat ike ma.
Oma kallist kandajata,
Ladust latse hoidejat.

Gladen saab helme-körra
Kaala-konna kašwaen;
Gladen ei saa ma esat',
Ega emat eladen.

Ale eha ilu sirab
Hele eha täheke.
Minu weli närbis noorelt,
Anti vara hauale.

Lehekuul mets lehitseles,
Rohtu tärkas rohkest' maa;
Haigeks jäi mu helde weli,
Wöitles suisu surmaga.

Üksi kurb ma käisin farjas,
Oja ääres nufsin ma;
Aga silmapiiste ojad
Ei wöind welle aidata.

Weli kirstus hauda kanti,
Järel' jäin ma leinama,
Kuujik leinas, kaasik kaebas,
Kaebama jäi farjama.

Kari waatas kurwalt ümber,
Ruhu jäenud farjane,
Küla noorus oli norgus,
Leina laulis linnuke.

Kewade sai jälle fätte,
Mets läks jälle lehile;
Wösa tärkas, idu ärkas —
Aga ei mu wellefe.

Hele eha tähekene,
Tereta mu welle fa!
Ütle, et ta minu meeles
Iffa armas otsata.

Koolast wara hommiku
Kui need pääkse jooned
Töuswad üle mäe ja soo,
Aan ma karja metsa.

Raugelt kägu teretab
Mind ja hüütab ööpik.
Röik see linde hulk mind aab
Lustiliskult laulma.

Kastetilgad kõigumad
Hülgdes heinakörtel,
Salatuuled sõnavad
Öite lehke kandes.

Kari rohkel rohul sõöb,
Magab murul wahel,
Krants mul teda kokku lõöb,
Kui ta läheb laial.

Pruukosti ma wälja toon
Kotist mätta peale,
Söön ja piima lähkrist joon,
Wett ka hallikasta.

Öite õrnal tippudel
Biblikusid tantswad,
Draw hüppab ofsadeli,
Ma ka tantfin, hüppan.

Nõnda elan röömsaste
Kuni kiini aeg,
Siis aan karja wilusje,
Ise suplemaie.

Kallis karjalapse põli,
Kallim kõigest põlwedest!
Nagu pähä püha öli
Aaronile valati:
Nõnda sajab sala kaste
Üle kõigi karjalaste.

Nagu Taawet kaunis kooris
Laaskis töusta laulu healt,
Nõnda hüüdwad ofsis nooris
Linnukefed siit ja sealt:
Nende kaasas töstab heale
Karjanegi taewa poole.

Kasteheina körrest helkiwad
Kastepärlid ilusad,
Kulla, hõbe wiisi hülgwad,
Päewa paistel lägiwad:
Karjapoissi röömustawad,
Ondsfüst südamesse saatwad.

Ilusamad lillekesed
Nagu Saalomoni siid,
Purpurpunasemad põsed
Täitwad loimi, lepituid:
Karjalaste peadel pärjad,
Kätel kirjud merehärrjad.

Wiirukit nad wiiwad taewa
Oma õitswaist öilmestest,
Nende lehkawasse laewa
Panewad nad palwekest:
Saatwad finna, kus on Looja,
Ärapeastja, õnnetooja.

Kena kesanurme keskel
Kõnnib karjapoisse,
Kõnnib lambakarja ümber,
Hoiab lambaid hoolsaste.

Rahul lambad rohtu maitswad,
Talled kõrval tantsiwad,
Linnud ümberkeeru laulwad,
Lilled läigitawad maad.

Lõo höiskab õite õhul
Keerutelles kõrgele;
Lõo lõõrituse sekka
Kõlab ka nüüd karjane. —

Tuule tuhin hakkab töusma
Bilwed paksuks paisuma, —
Iffa ligemalle lendwad —
Vihm ju walab wälguga. —

Karjapoiss ei enam höiska,
Lõoke ei laulagi,
Lambakari kogub koffu,
Talled jäätwad waguusi.

Karjapoiss, nii aja tuuled,
Aja tormid tulewad, —
Ära rõõmu, ära nooruft
Wiledaste wiiwad nad! —

Pikse tümin kõmab kaugel';
Sadu sõitnud kaugele;
Päike paistab wihma tilku
Rohu ladwul lahkesti.

Qaiali läeb lambakari,
Jälle laulab lõoke;
Koik nüüd kogub kaunimine,
Jälle höiskab karjane." —

Höiska, hella poisskene,
Kasupõlvel kasinal!
Mõni kurbdus, mõni mure
Tuleb põlvel tuleval.

Magus Mai on jälle tulnud
Meile kena kuega,
Linnud, lilled ligi toonud.
Ehtes öielooriga.

Oh kes oskab Maie mõnu
Hästi üles rääkida?
Kes see möistab Maie andeid
Paremimi pruukida?

Kirkuherra, löstriisand,
Maie rõõmust ilma nad:
Kibedasti kirjutama
Kitsas kambris peawad.

Peenikene linnaherra
Jääb ka Maie muusuta:
Kiwigajas kuumas elab
Ilma Maie iluta.

Künnipoiss näeb üksi kaugelt
Maie ilu igapäew,
Siiski suud ei saa tall' anda,
Teda siub töö ja waew.

Karjapoiss läib üksipäini
Maie kaasas mahedast,
Näeb Maie naerul nägu,
Kui ta waatab lahedašt.

Karjapoisti põli parem
Mõnest miljonäärist veel:
Ta läib Maie käe körval
Summerikkalt päewal, ööl.

128.

Ma olen karjapoisse
Ja waatan mäelt kaugel;
Siit näen ma palju talusid
Ja kirikute tornid,
Ma karjapoiskene.

Siit waatan mina metsa peal,
Kuist kõlab kaunis linde heal,
Siit waatan üle heinamaa
Ja üle nurme, nõmmemaa,
Ma karjapoiskene.

Küll uhke on siin ülewäl,
Kui sõuab tuul siit tuhinal:
Laf' tuul küll kõwast lõotsuda,
Ma laulan istka rõõmuga,
Ma karjapoiskene.

Kui mustaks läheb taewa telf
Ja vihma kahab, kärgib välk,
Siis hüüan ma: „Välk puutmata
Mu isa maja jäta sa!”
Ma karjapoiskene.

Kui kuri maailm igal pool
Mind ähwardaks kui piisenool,
Siis hüüan vastu waljuste,
Mind, kurjus, jäta rahule!
Ma karjapoiskene.

129.

Siin on rikas rohumaa,
Aage siia karjad!
Lõbus linde laulu kuulda,
Jlus ise hõispta, laulda:
Magusad siin marjad!

Mõnus siin on maelda,
Mängi igal mängil!
Laf' siin härjad puskelewad,
Laf' siin koerad purelewad:
Meie samblasängil!

Itga põlwe rahwa seas
Meie põli muldne!
Süsski käis ka Taavet karjas,
Aga pärast pead tal varjas
Kuningakroon kuldne!

Hoidkem karja hoolega,
See on meie kohus!
Wanemad siis meid veel tiitmad,
Karja juures rõõmul viitmad,
Kui on moona kohus!

Üles, üles! hüüab ööpif,
Wastu kostab valjusif lepif:
Töuske üles, karjapoifid,
Juba laulwad lindeloorid!

Üles, üles! kükub lägu.
Juba oma kuldlast nägu
Näitab päike metsa taga,
Ilm on waik ja selge, waga.

Üles! Kõik mu karja sõbrad,
Name metsa lambad, tõprad;
Küla karjad healt ju teewad,
Karjapoifid jarwe lööwad.

Name sõõma wõessa karjad,
Ise lähme mäele: Marjad
Maitsewad seal magusaste,
Üle on ju läimud käste.

Varsti hakkab palavaste
Päike paistma, waledasti
Hakkawad siis jooksma liini
Lehmad, teewad jalgel' pinni.

Lööme lusti weel on aega,
Loome lutsu jõel paega
Punume fa päärgi lillast,
Pea lahkume seest killast.

Bulgaria õitswas orus
Olin maas ma üksinda:
Sügaw haaw mul auraas rinnus,
Minu werd jõi wõeras maa.

Minu kõrval falju kallas,
Päike falju põletas,
Päikse tulsi, valu tulsi:
Juba olin suremas.

Tulid orgu' haigekandjad,
Teissi leiti, kanneti,
Nende haanu werest pesti:
Mind, oh! järel jäeti.

Waata, siis üks linnukene
Hüppas, laulis ofsa peal.
Wõeras lindu, sinisiiba,
Kaunist kostis sinu heal!

Sinisiiba wõeraast lindu
Tuldi kuulma, püüldema:
Lind läks lendu, mind sealt leiti,
Kui ju wõittlin surmaga.

Alga wõeras linnukene,
Kus sa lendad, laulad niiud?
Andku Looja sulle abi,
Kui su poegil hädahüud!

Koidu heli
Täna tood mul surma valu.
Sõatrummid warsiti hüüdwad,
Kuulid meeste elu püüdwad,
Tap'wad sõpru wõi ka mind.

Pea mõeldud!
On kõik rõõmustus meilt wõetud;
Eila sõitsin uhelest' mina,
Täna rindu lastas tina,
Homme külma haua sees.

Oh kui wara
Raob iludus meist ära;
Kiidad sa käll oma palgeid
Purpurpuna'id piimavalgeid,
Oh need roosid närtswad!

Sündku nõnda
Mull' kui Jumal tahab käända,
Julgeste nüüd lähen jötta,
Ja kui surmt mind tahab wõtta,
Sureb wapper sõamees.

133.

Kui keiser lükub jötta,
Meid käseb mõegad wõtta,
Siis tötta tahame
Ja waljust hüüame:
Hurraa, hurraa, hurraa!

Kui waenlane on wägew,
Siis meie mõek on tegew
Ja jõudu kätel küll
Ja julgust südamil.
Hurraa, hurraa, hurraa!
Ei jäta waenu maha,
Ta rahu anda taha,
Siis otskem odaga
Uut rahu werega!
Hurraa, hurraa, hurraa!

Meil prii ja rõõmus süda,
Ja wabaduse ida
Kõik koitutageme,
Siis hästi kosume.
Hurraa, hurraa, hurraa!

Me tahame nii illa
Truud olla riigi rikka
Head liikmed, ustawad
Kõik keisri alamad!
Hurraa, hurraa, hurraa!

134.

Laste lipud lehvitud,
Mõegad, teed meil raiuge!
Jumal juhib wõidu raha,
Wärise sa, waenlane!
Wägi marsib, kajak ajab,
Mõegad, odad wälguvad,
Sõja käsusõna kajab,
Sammud kõigutawad maad.

Jäta püha lääne pinda,
Waenlane, siin näed meeß!
Koju poole lääna rinda
Rättemaksja meeste eest!

Wandugeme püha wannet,
Wene mehed, wanduge:
Isamaad, me Looja annet,
Hoidkem ifka vapraaste!

Jooksku higi, jooksku weri:
Andgem waenlaesele tuld!
Waba olgu Lääänemerri,
Waba Eesti muld, sa kuld!

135.

Mul oli üks hea sõber,
Ei paremat ma saa,
Ei wöinud ta mind jäätta;
Kui trummid hüüdfid sõtta
Mu körwas sõdis ta.

Üks kuul seal tuli lend'es:
Kas mulle ehk kas full?
See temale on tötnud,
Surm teda minult wötnud;
Oh oleks tuln'd ka mull!

Ta tahtis kätt mul anda,
"Ei kätt wöi anda ma."
Büss seisis sihil filmas:
"Oh jää ka teises ilmas
Mull' truuiks sõbraks sa."

136.

Nüüd lahkun ära isamaalt
Ja isamaja varju ast,
Vean wööral' maale minema
Ja saan seal wööras olema.

Jää Jumalaga, isa sa,
Sull' ütlen tänu otsata,
Et oled poega õpetan'd
Ja meheks teda kaswatan'd.

Nüüd Jumalaga, emake,
Kes armastad mind heldeste!
Sult lahkun mina filmawees,
Su õpust hoian südames.

Nüüd Jumalaga, õefe,
Sind armastan ma hellaste!
Oh ära nuta ärdaste,
Sa rõhud minu südame!

Ja sina, minu neiuke,
Mu ilus hella õieke!
Nüüd sinust saan ma lahu'ud
Ja püssi külge laulat'ud.

Jää Jumalaga, kallis wend!
Oh, ära kurwasta nii end!
Mees peab sõtta sammuma
Ja isamaa eest wöitlema.

Nüüd jätke järel' hale nutt,
Mind hõikab käsk, mul kib'e rutt.
Mull julgus juurdleb südames
Ja kaswah üles languses.

Nüüd Jumalaga, majale,
Kus hoidis mind mu eideke,
Ja muru, kus ma mängisin,
Ja aed, kus puid ma istutin!

Jää Jumalaga, heinamaa,
Ja karjamaa, nurm niiduga,
Ja mets, kus laululind'ega
Ma töösin heale huikama.

Nüüd Jumalaga, orud, mäed,
Ja selged ojad, järwed, joed,
Kus olen sündnud, ujunud
Ja mõnda kala püldenud.

Ja sinul, minu körwike!
Ma soovin terwist lahkestel
Me truust' tööd küll tegime,
Nüüd haledaste lahkume.

Jää Jumalaga, kirik ja,
Ja kallis koolimaja ka!
Teid igawest' saan tänama
Ja armast' meeles pidama.

Sa wana tuttaru surnuaid,
Ei tea, kas saad minu luid!
Ehk lahingisse langen ma
Saan maetud laugel kaebmata.

Ma töstan peast kübara,
Sind taewa isa palun ma:
Oh kaitse kodu vägwest'
Ja iga sõpra, fugulast!

137.

Nüüd ma lähen wöeral' maale
Wäga kurva meelega,
Köik, kes olete mul armsad
Pean jätna maha ma.

Kurmostus mind rängast' rõhub,
Süda tahab lõhkeda
Walu pärast, filmawest'
Woolab ilmanotsata.

Aga mis wöib finna teha!
Mind ju hõikab isamaa,
Meie armas, kallis Keiser
Teiste seltis sõdima.

Ehk ma teist küll laugel olen,
Saan teid näha ehk ei saa,
Siiski ikka saawad mötted
Teie juures olema.

Taewa isa sõna kuulda
Tahan igal ajal ma,
Ennast tema hooleks anda,
Tehku nii, kui tunnebi ta.

Kui te iial palvet teete,
Paluge ka minu eest,
Et mind Jumal ikka kaitseks,
Tools mind kodu sõa seest.

Täna siin veel oleme,
Homme ära läheme.
Meie peame rändma,
Ära kaugel kõndma.

Maha jätam' wanemad,
Kes meid järel' nutawad,
Maha õe ja wenna,
Maha neiu lena.

Ürge kallid kaebage,
Ega nutke ärdaste!
Kuhi fa ma lähan
Armasť'a teid tahan.

Iga tuule õhuke
Terwist toob teil' hellaste,
Terwist päikselt saadan,
Mötties te peal' waadan.

Peaksin ehk wara fa,
Lahingisse langema,
On surm minu huulil,
Terwist saadan tuulil.

Ürge nutke ärdaste,
Taewa isa paluge!
Küll siis kumab eha,
Mill saan kodu näha.

J. Adamson'ile.

Arg murdu, muretse,
Ära kaldu, kahetse,
Söber, head ifka tee,
Priiust, õigust igatse!

Waata, lume koorma all
Talwe külmal langemal
Oras peab ootama,
Kewadel läeb kosuma!

Päraast pikse mürinat,
Päraast wihma — waata maad:
Enam ta veel häljendab,
Rohkemaste rohtu aab.

Päraast waenu, wöitlemist,
Päraast werewalamist
Rahu on veel magusam,
Töö veel taga tulusam.

Söber, head seemet sa
Külwa! Rahul kannata:
Küll ta hakkab iduma,
Wilja kandma kasuga.

Dr. Kreuzwaldi 70. sündimisepäevaks 14. Detsembris 1873.

Argafe!" Sa hüüdsid wahwast
Röhutatud Gesti rahwast
Wabaduse koidu aal.
Rahwas sinu hüüdu märkas,
Vikast unest üles ärkas,
Nägi päikest tõuswat maal.

Tuli uni uest jälle
Gesti rahwa filmadele,
Siis ep uest hüüdsid sa:
„Ärka, ots on tulnud ööle,
Tõtta uue pääwa tööle
Maad ja waimu harima!"

Ürkvale sa kõiki hüüdsid:
Muist su hüüdu täita püüdsid,
Aga muist jäid uniseks.
Ometi läks haljendama
Išamaa ja õilmendama,
Söödid sainad pöldudeks.

Sull see tähtsa töö eest tänu
Kõlab meie laulu mõnu
Sügawäfest südamest.
Laul, sa kõla: Kreuzwald ela!
Aunus ja õnnes kaua ela,
Hoitud taewa heldusest!

Ei meil ole tuua annet
Muub, kui toome seda wannet
Kokku lüüs noored käed:
Käia tahame su rada,
Unisid ka äratada!
Kuulge seda, taewa wäed!

Hella welle, elage
Sellel karjil kasul!
Nüüd ep ilus ilutsedä,
Nüüd ep mahe maratseda,
Kurelda nüüd launis.

Ilu om nüüd ehtienn,
Röömu rööwienna,
Chenä nüüd jooseb ilu,
Beränä nüüd jooseb pidu,
Nali körwan kõnnib.

Helde Jumal seda täab,
Seda möistab Maarja:
Meanes töuseb töine pölwe;
Ei meil andas aiga uusi,
Aiga ikuline.

Helde Jumal seda täab
Meanes töine pölwe:
Chenä ek jooseb iku,
Beränä ek jooseb pilli,
Mure körwan kõnnib.

Hellad wersed asikem kokku
Lustipidu laua ümber;
Töstikem klaasid, tõstikem kannud,
Laskem priiust elada!

Lapsepõlwe ladus lootus,
Mis mu kaisus enne kasvis
Mängimisel pehmel murul,
Ärka jälle ülesse!

Laena julgust, laena jõudu
Targa tööde toimetusel;
Wahwasta ja meie waimu
Önnistuselks isamaal.

Hellad welled, tõtkem toobid
Nende meeste auuks, õnnels,
Kes on tähtsa tegudega
Gesti põlwe parandand!

Hellad welled, joogem jälle
Neile heldeil emadele,
Kes on kannud langeid poegi,
Raunid tütreid kütutand!

Joogem noortel' neidudele
Tühendelles kannud, toobid,
Rübart keerutades förges
Gesti neiud elagu!

(Tasa:)

Täitkem toobid ääre tasa,
Andkem ohwrid Gesti mullal,
Mis on muistsel ajal joonud
Wahwa Gesti meeste werd.

Joogem rõõmsast jälle, welled,
Sest veel elab Gesti sugu,
Kasvatelles langeid poegi;
Gesti sugu elagu!

143.

Kaenlas püss, koer körwas
Metsas mägedel
Kütt käib jõuude sammul
Wara walge eel
La la lal.

Nii kui tuule riigis
Kotkas kuningas
Nii ka mael, metsas
Kuningas on kütt
La la lal.

Kaugel kuul wõib läia
See ta rikkas riik
Kõik mis jookseb, lendab
See ta vara saaf
La la lal.

Saksaele järele.

144.

Kaugelt reisilt loju poole
Terwe tee peal mötslin ma:
Ammu ei saan ema näha,
Kuidas räägin emaga?

Mis küll ütlen ilust, armast
Emale ma ești,
Kui mu kallis kütutaja
Hakkab kaela minule?

Mötteid tuli mitu sada,
Teine teisest ilusam,
Aeg mul näitas nagu seisvat,
Eh küll wanker wiledam.

Waewalt tõtanud ma tappa,
Lendab vastu emake:
Sõnata ta kaelas olin
Nagu oksal õuna ke
Mõlemad me nutsite.

A. Petöfi järele.

Käsk ja kand.

Kui ma alles karjas käisin,
 Jaanitule hagu raijin,
 Õma isa järwe förval,
 Rena kasemetha förval:
 Nägin mina noore käse,
 Sirge, õrna, üksilbase
 Leppe seast pead pistwat,
 Haljast latwa üles töstwat.
 Käse kallale ma tötsin,
 Teda ladwast finni wötsin,
 Tahitsin teda raiu maha, —
 Uga seisma pidin vähe.
 Kasikene, kamikene,
 Noorelene, nõrgakene,
 Hallas rääkma haledaste,
 Healt töstma armastaste:
 „Kulla karjapoistikene!
 Noor weel olen ma ja peene,
 Üra tee mull surmahäda,
 Kasuma mind, kallis, jäta!
 Olen weel ju väga väike,
 Las' mind lõsuta weel päike!
 Las' mind latwa förgel saata,
 Alla järwe pinnal' waata,
 Kuida kalad laksu lööwad,
 Laened lustil ladisewad!
 Las' mind waata seal mu mägu,
 Nähha looja imetegu!
 Las' mind tuulil tuhiseda,
 Peenel wihamal wihseda!
 Las' mind waata lillelin,
 Wäsfind rändjal' anda wilu!

Waata mainul külafarju,
 Lindel' palku pesa warju!
 Ehk fa full' wöin kasuks olla;
 Ehk fa tahad mahest tulla
 Minu lehkva okste alla,
 Kui sind kurnab päikse pala".

Mõnda käsele mind valus,
 Suures surmahiemu walus.
 Ei ma mõinud olla kale,
 Minu peale tulji hale;
 Kasuma ma jätsin käse,
 Armsam sai mull tema ase;
 Alati ta all ma ißsin,
 Mõnda lahket laulu tötsin;
 Ujasu seal pajupilli,
 Noppisjin ka mõnda lilli;
 Räätsin tall' mu rõõmususti,
 Kuulutasin kurwastusi.

Olin karjas ärä käinud,
 Oli lapsepöli läinud,
 Käisin ötsel, iööd ju tegin:
 Jlust neidu ma siis nägin.
 Neidu mina armastasin,
 Armastuses rõõmustasin;
 Kõndsin mitu korda sala
 Neingu see käse alla;
 Pühapäewa öhtupoolel
 Viitsime ta warju hoolel.
 Mis seal armust awaldatud,
 On kõik käsefi kuulda saadud.

Liitsku wötna mind siis pandi,
 Pärafi püssiklandjaks anti:
 Pidin kodust laugel' kõndma,
 Wõeraid maid mõõda rändma.

Kask ja neiu meeles seisid,
Unes waatamas mind kāsid.

Kui ma kaua läinud olin,
Raugelt jälle kodu tulin,
Oli mehel läinud neiu,
Unustatud endne peiu.
Külamees oli kase maha
Sala saagind metsa taha
Talve ööl ja tñisulimal,
Nägemata igal' filmal';
Kase ree peale kötnud,
Ule järwe ära sõtnud.

Sis ma kõndsin üksi metsa,
Istsin kase kannu otsa.
Istsin üksinda sääl kaua —
Ja kui läbi tume haua
Jmelikul mõtteaimul,
Waiksel mälestuse wainul
Endne aeg mull' ette toodi,
Endne põli ette loodi.

Kaua, kaua seal ma istsin,
Ja siis lauluheatl ma töösin.
Wösu küll veel vastu kolas,
Raastik minu healest helas,
Aga kola oli hale
Ja mu üle kurva pale
Pisar filmast piiskus maha.
Kase latwe waikne kaha
Mõistis minu õhkamisi,
Muttes aegu õnnelisi.

146.

Kuule kudas heali elab
Wanemuise kandlist kõlab;
::: See on Gesti laul! :::
Kuule, kudas männik mühab,
Kudas jõgi jooksl kohab:
::: See on Gesti laul! :::
Waata, jää ja lumi välgub:
Päikse paistel läiki wilgub:
::: See on Gesti laul! :::
Waata põhja eha, koitu,
Wirmaliste leegi loitu:
::: See on Gesti laul! :::

Igas kohas heali elab,
Heali helab, keeli kõlab:
::: See on Gesti laul! :::
Kui sul rõõmu, wend, siis tule,
Kui sul kurbtust, tule kuule:
::: See on Gesti laul! :::

147.

Lend'ja oja lained
Lendwad kiireste,
Suure mere sülle
Rut'wad rahule.

Nõnda elu jõgi
Jookseb südames,
Urmu läit'jad laened
Tants'wad tema sees.

Sügam selge wesi
Tõttab tafakest,
Aga lained liif'wad
Kuldfest jampfidest.

Rahu ranna poole
Jõudsast jookseb ta,
Ehk küll lõrbe tuuled
Witwad mässama.

Mürisewa merde
Wüimaks löpeb lend,
Loomulikud lained
Suretawad end.

Hing, oh ära enne
Püüa paisuta
Kuldset elujõge
Armu valuga.

Kõrgest kaldast üle
Jõudsast jookseb ta,
Nendega siis pead
Hiemjast wöitlema.

148.

Ma nägin noore rohu tärkamist
Ja oraksete örna ärkamist,
Ma nägin halja aasa õitsmijst, hülgust,
Last läbi wuliseva oja selgust:
Gi nõnda armas olnud see,
Kui ema waade lapsele —
See fölige armsam paiste ilmas
On armu-waade ema filmas.

Ma nägin haljas rohus maafikaid
Ja noore lehe ehtes kaasikuid,
Ma nägin laanes pühaliku pilku,
Kuis päike kuldas äikse-wihma tilku:

Gi nõnda armas olnud see
Kui ema waade lapsele —
See fölige armsam paistus ilmas
On armu-waade ema filmas.

Ma nägin haljast kallast wette pilkuwat
Ja päikse walgust wette wälkuwat,
Wees õitswa rohelise kalda kuju,
Wee pinnal ime halja pildi uju:

Gi nõnda armas olnud see
Kui ema waade lapsele —
See fölige armsam paistus ilmas
On armu-waade ema filmas.

Ma nägin õitswa rukki liikumist
Ja õitsme-tolmu pilwe liikumist,
Ma nägin päkest pilwe rinnalt waatwat
Ja hellalt suoja pilku nurmel saatwat:

Gi nõnda armas olnud see
Kui ema waade lapsele —
See fölige armsam paistus ilmas
On armu-waade ema filmas.

149.

Mäe peal ma üksi istün,
Linnukest waatsin ma ;
Üks seal hüüdis, teine hüppas,
Möni punus pesa ka.

Aias õite seas ma seisin,
Mefilasi waatsin ma;
Üks seal sumises, töine umises,
Mõni kudas lärga fa.

Lepikusse mina lääfin,
Wainu linde waatsin ma,
Üks seal lendas, töine laulis,
Kõik nad tegi'd iluga.

Ja siis tuleb armukene!
Röömsast' näitan temal' ma
Nende tegu naeratame,
Ise röömsad nõnda fa.

150.

Mu elu on laene,
Mis kui oja wool
Liugudes liigub,
Kui tuhiseb tuul.

Kui waikseks jäääb woolus
Ja tuulte sõit,
Ta magama uinub,
Kallas annab tall' juud.

Ta magab siis rahul
Woodis sinises
Kui oleks ta kadund,
Elab ometi veel.

Ta ilmamaa merest
Üks tilgafe on,
Seepärastki päike
Tomas kujub end.

151.

Oitsepoistid, hõisagem
Chapuna ilul!
Lähetagem laulu laened,
Laulu wiisi wiled'd wirud
Bidewikku weerma!

Laulu laened lehwige
Kauni küla poole!
Lehwitage sala sõnu,
Südamete soowitusi
Küla nei'de kõrnu!

Laulu wirud, weerege
Headel' taludelle!
Mõnust puhku peremeestel',
Magust puhku perenaestel',
Sofistage sala!

Kõla laul ka kartlikult
Heldel' mõisa herral',
Kulda-krooni prouafeisel'
Ornast' õitswal prelikefel'!
Omnist und neil' õhka!

Liigu, laul, ka lahkesti
Armsa haub'de poole!
Mine haua muru alla,
Haua rüppess' rahu kalla
Endsil õitspoistel'!

Kõla laul nüüd waljuste
Läbi laane, metsa!
Laiali kõik tondid töufa
Saada soosse, paiska põrgu
Laulu wastalised!

J. Kapp'ile tema 25 aastasels ametipühats.

Saagu walgu! hüüdis Looja,
Ilmamaa ja elutoaja.
Walgu sai, tõi noorta toitu,
Halsendust ja uuta toitu,
Uuta toitu ilmale,
Onne iga hingele.

Küll oli Gedenis siis ilu,
Päikse paistet, puude vilu!
Jöed sääl jooksid eluwett,
Mättad jooksid kärjemett,
Küll seal elas halsendust,
Palauust ja walgendust.

Saagu walgu! Sina hüüdsid,
Kui sind omal' saada püüdsid
Suure-Jaani Gesti fugu,
Parandama nende lugu.
Kohe wälkus walgustus,
Kohklema lõi pimedus.

Ag a pimeduse madu
Hakkas nõudma ilma kadu:
Aubus wiha, keetis kurja,
Ajas Looja teod nurja,
Maa peal' sai röhaja,
Ilm wõis jälle elada.

Sina hüüdsid, elu ärkas,
Wabaduse wõsu tärlas:
Kihelkond läks halsendama,
Waimu wili walgendama.
Rahwas teab, mis isamaa,
Aru saab, mis Sakala.

Ag a pimeduse madu
Wõrgutas su õigid radu:
Tegi sulle hädaohtu,
Tahtis anda surmarohtu.
Sa lõid katki sidemid,
Wahwasti sa wõitlefid.

Wõitle, sõdija sa wahwas!
Hüütab sulle Gesti rahwas.
Hüütab sulle rõõmsalt: Jõudu!
Soovib sulle lahket sõudu.
Hüütab rõõmu hommikul:
„Tänu, weli, toome full!“

Siit su sõbrad Emajõelt
Hüüdwad haljalt Taaramäelt:
„Elagu me kallis Kappi!
Gesti fugu tõttab appi,
Hõiskab: „„Ela, ela sa,
Kapp'i fugu otsata!““

Juhataja.

I. Keisri laulud.

	Lettef.
1. Tumal, keisrit kaitse ja	1
2. Küitus full, lõrgus full, keiser ja	1
3. Nääd kõla kõwaste	2
4. Wabodus, oh wabodus ja	3

II. Isamaa laulud.

5. Kas tunned maad, mis Peipsi rannast	5
6. Kadunud lumi ja räitsak ja rahe	6
7. Minge üles mägedelle	7
8. Minu isa ütles mulle	8
9. Mu kodune tare, sind teretan ma	9
10. Oh kodumägi waikne paik	10
11. Oh Viljandi, oh Viljandi	10
12. Päike hakkab paistma	11
13. Priius, priius, püha priius	12
14. Priius, sulle tahvan laulda	14
15. Saagu priius! seldi ükskord	15
16. Sa wana, ja priske, mu põline maa	16
17. Waigistage kõne kõmu	16
18. Wändra jõe haljal kaldal	17

III. Sooduse laulid.

	Lehef.
19. Ei nüüd nurmed õhka enam	19
20. Ellerheinad õitswad orus	20
21. Höiska, laul, maailma Loojal'	21
22. Kõigu, liigu, mu paadike	21
23. Kõla, õhtululu mõnu	22
24. Kui hakkab swwi tulemaie	22
25. Küs puude oksad klikwad	23
26. Laske laulud ladinaste	24
27. Laske, wennad laulukõla	25
28. Liiri lõõri lõokene	26
29. Looja lahke linnukene	26
30. Magnus fewadine õhk	27
31. Metsas, metsas, oh mis ilus	28
32. Mis on ilusam	29
33. Nüüd hele heina-aeg on käes	30
34. Nüüd kena fewade on kätte jõudnud	30
35. Nüüd on meie lepik lehtis	31
36. Nüüd waata, kuhu tahad	32
37. Oh mis ilus, armas	32
38. Oh mis ilus metsas kõndida	33
39. Oh mis ilus on nüüd waata	34
40. Oh tere tuhat korda ja	34
41. Õhtu eha imeline	35
42. Õö ju kätte jõuab	36
43. Pälkese palawus	37
44. Piiri pääri pääsukene	38
45. Tere, kuldne koidu kuma	38
46. Tähed sirades paistawad	40
47. Waata, mis paistus sealt Peipsi piirelt	40
48. Waikne õhtu! Lind ei hüha	41

IV. Armastuse laulid.

49. Nadu ütles Koiduühäl'	42
-------------------------------------	----

Lehef.

50. All halja oru talusfa	43
51. Anna istus akna all	44
52. Ann Òru talu tütar	46
53. Armas, hea ja helde Ellu	47
54. Armas on mul metja miuna	47
55. Ehk käll oled ja must kangel	48
56. Ei siit talust ma ei lähe	49
57. Ei taewa alla, ei wälsjadel	50
58. Emajõe laineid mõõda	50
59. Heinamaad ehib nüüd jaanilill	51
60. Igas kohas, kus ma olen	51
61. Ijatehedi põesastlikus	53
62. Juba kui ma karjas käisin	54
63. Jüri jõritis körvi seljas	55
64. Ka mina tahan üht kaasakest	56
65. Kadastik kade wösa	57
66. Kaugela on minu kaasa	58
67. Kaugelt siin akna alla	59
68. Kui kallist kodust läksin	60
69. Kui ma wara üles ärkan	61
70. Kui metsast hüüvis: „Kukku!“	61
71. Kui päewa mina tööd teen	62
72. Kuule mu palvet, mu piigake	63
73. Kuulge, kulla õed, mu häda	63
74. Laanel oma linnukene	64
75. Läksid metja perenaine	65
76. Õo lustil lendes laulab	65
77. Lumi on ju ära suland	66
78. Ma ja taewa ma	67
79. Maga rahul, minu Mari	68
80. Ma nägin orus lillekest	69
81. Mina oleks jooskew jõgi	70
82. Mine fina, kuhu tahad	71
83. Mühhisewa mere ääres	72
84. Need olid mul õndsamad ajad	72

	Lehef.
85. Neiu ennist öösi nägin	73
86. Neiu puna suukene	74
87. Neiu, täna õhtu sala	75
88. Oh ära uuta, neiuke	75
89. Oh neiukene noorukene	76
90. Oh neiuke, siin pelglik pilk	77
91. Õhtu õhud sündwad sala	78
92. Õitspe aeg on ära lennand	80
93. Õlime aeg on lätte jõudnud	80
94. Õitspois on röömus mees	81
95. Pääsuke, oh pääsuke	82
96. Paradiisi rikkal rohul	84
97. Saaniga sõitsin ma sohinal	85
98. Seal sõidab wile postivanker	86
99. Suwedõhtu eha ajal	87
100. Talutütar tuwike	88
101. Tua taga ua õied	88
102. Tule ju ja kodu, kallis kaugelt maalt	89
103. Üksinda armastan	90
104. Waat oru sees weski	91

V. Seina laulud.

105. Höissä poiss, ja wöta naene	92
106. Iestun kuuljas Leipski linnas	93
107. Iestun laua ääres	94
108. Kewadine ilu õitses	94
109. Kewadise õhtu ilul	95
110. Kui ma fallisti isa talu	96
111. Kurb siin kaigel on mu süda, meel	97
112. Laulis, laulis linnukene	98
113. Mäelt tähtis taewast waatab	99
114. Miks nii mures minu süda	99
115. Mina seisan mäe otsas	100
116. Mina waene leske naene	101

	Lehef.
117. Minu isa aias kasvis	102
118. Oh ma waene	103
119. Oh mu hella heidekene	103
120. Õhtul istun aiumüffi	104
121. Oli kaas mul tullesagi	105
122. Siin ma istu, siin ma ife	106
123. Üle eha ilu firab	107

VI. Karjase laulud.

124. Hoolsast wara hommiku	108
125. Kallis karjalapse pöli	109
126. Kena lesa mürme keskel	110
127. Magus Mai on jälle tulnud	111
128. Ma olen karjapoisiike	112
129. Siin on rikas rohumaa	113
130. Üles, üles! hüüab ööpik	114

VII. Soldatite laulud.

131. Bulgaria õitswas orus	115
132. Koidu heli	116
133. Kui keiser kutsub fötta	116
134. Easke lipud lehytitada	117
135. Mul oli üks hea föber	118
136. Nüüd lahkun ära isamaalt	119
137. Nüüd ma lähen wööral' maale	121
138. Täna siin veel oleme	122

VIII. Mõnesugused laulud.

139. Ara murdu, muretse	123
140. „Ärgate!” Sa hüüfid wahwast	124
141. Hellal welle, elage	125
142. Hellad welled aitkem tööku	125

	Lehet.
143. Raenlas püüs, koor förwas	126
144. Kaugelt reisilt loju poole	127
145. Kui ma alles karjas lätsin	128
146. Kuule kuidas heali helab	131
147. Lend'ja oja lained	131
148. Ma nägin noore rohu tärkamist	132
149. Mäe peal ma üksi ifssin	133
150. Mu elu on laene	134
151. Õitsepoistid hõisakem	135
152. "Saagu walguš!" hüüdis Leoja	136

Trükimead:

Lehet. 15 2 rida alt piina, täju, Ioe: piina täju,
" 16 3 " illewalt oles " oleks

Bind 40 kop.

